

VERVEKAMPANJE I UNGDOM MOT EU OG NEI TIL EU:

Ungdom mot EU vokser!

■ Ungdom mot EU avsluttet 2019 med en betydelig medlemsvekst. Nei til EU har fått 1592 nye medlemmer i 2019. Bli med og verv en venn du også! Side 8–9.

Bli medlem i Nei til EU!

Send følgende SMS-melding
NEITILEU <DITT NAVN OG
EPOSTADRESSE> til
2090 (200,-)

Fortsatt langt til Brussel

I forbindelse med markeringen av 25-årsjubileet for Nei-seieren i 1994 dukket naturlig nok spørsmålet opp: Vil jasida prøve seg igjen? I perspektivdebatten på Nei til EUs jubileumsseminar stilte Geir Helljesen spørsmål om panelet trodde det ble en ny folkeavstemning. Halvparten lofta handa på at de trodde det. Det var Marit Arnstad, Odd Einar Dørum og Arne Nævra.

– Ikke fordi jeg ønsker det, men fordi jeg har vært med så lenge at jeg vet hvor fort ting endrer seg i politikken, sa Venstres Odd Einar Dørum.

Det virker usannsynlig med en ny folkeavstemning etter at det har vært bunnsolid neiflertall på alle meningsmålinger om EU-medlemskap i snart 15 år. Samtidig har selvsagt Dørum rett, dette kan endre seg fort. Flere krefter i Unge Høyre har tatt til orde for en ny medlemskapsdebatt, og Høyre er det eneste partiet med klart ja-standpunkt i sitt partiprogram.

Som en beredskapsorganisasjon mot EU-medlemskap følger vi med. Vi bruker tid på strategi og analyser. På råds-møtet i jubileumshelgen ble det vedtatt en prioritering av arbeidsplanen. Blant punktene er videreutvikling av nei-alliansen og den brede EU-motstanden. EU-spørsmålet er ikke avklart i MDG og diskuteres i Venstre. Arbeiderpartiet tok det ut av sitt forrige partiprogram, men har uenighet internt.

Prioritering av arbeidsplanen innledes med: «Motstanden mot norsk EU-medlemskap er fortsatt stor i den norske befolkningen. Likevel venter flere partier, organisasjoner og medier på en mulighet til å ta opp igjen spørsmålet om norsk EU-medlemskap. En sterk, solidarisk og synlig nei-allianse med kunnskap og argumenter til forsvar av folkestyre og miljø er den største garantien for at spørsmålet om unionsmedlemskap ikke kommer opp på nytt.»

Som leder i Nei til EU tror jeg ikke medlemskapsdebatten vil komme fort, men jeg tror den kommer. Nei til EU er en beredskapsorganisasjon i medlemskaps-spørsmålet, og vi må spisse argumenter og forberede oss på debattene. I arbeidsplanen for Nei til EU pekes det konkret på klima og miljø, styrking av arbeidet mot EØS-avtalen, og rekruttering og organisasjonsbygging.

Jeg uttalte friskt i Klassekampen uka etter jubileumsfeiringen at Norge må bli bedre enn EU på klima. Med nye koster i EU-kommisjonen, en ny

«Green deal», en egen visepresident for klima og økte mål for klimakutt, er det ikke vanskelig å se at EU skrur opp de offisielle klimaambisjonene. Samtidig er det vanskelig å se at målet om grønn vekst harmonerer med stadig økt transport på veier i stedet for bane, press på enkeltland som Danmark for å ta i bruk bokser til brus og øl mot deres ønsker, og utsettelse av gjennomføring av vårt norske forbud mot engangsplast fordi EU ikke er klare før i 2021. EUs frie flyt er ikke et godt svar på klimakrisa.

Her er Nei til EUs bærebjelker tydelige: «Vi skal selv bestemme over viktige miljøkrav, forbrukervern og vern om folks helse. Disse må gå foran kravet om fri flyt av varer.»

Kamp for folkestyre, miljø og solidaritet og mot union var bærende argumentene i 1994. I dag er både klimakrise og kamp for å ta vare på vare på naturmangfold og miljø viktige, og det må løses sammen. Dette krever store omstillinger i samfunnet. Vårt svar er at et levende folkestyre er avgjørende for at dette skjer på en god og inkluderende måte.

Samtidig er Nei til EUs rolle ikke å gå i detalj om hvordan norsk klimapolitikk skal være, men vi mener avgjørelser om klima og miljøspørsmål er et nasjonalt ansvar. På samme måte som vi mener vi har et nasjonalt ansvar for energipolitikk, landbruks- og fiskeripolitikk, arbeidslivspolitikk og samferdselspolitikk.

En mer offensiv klimapolitikk bør bygge videre på at Norge har tilgang på rein kraft, høy kompetanse, et bærekraftig og miljøvennlig landbruk

AV KATHRINE KLEVELAND

Leder i Nei til EU

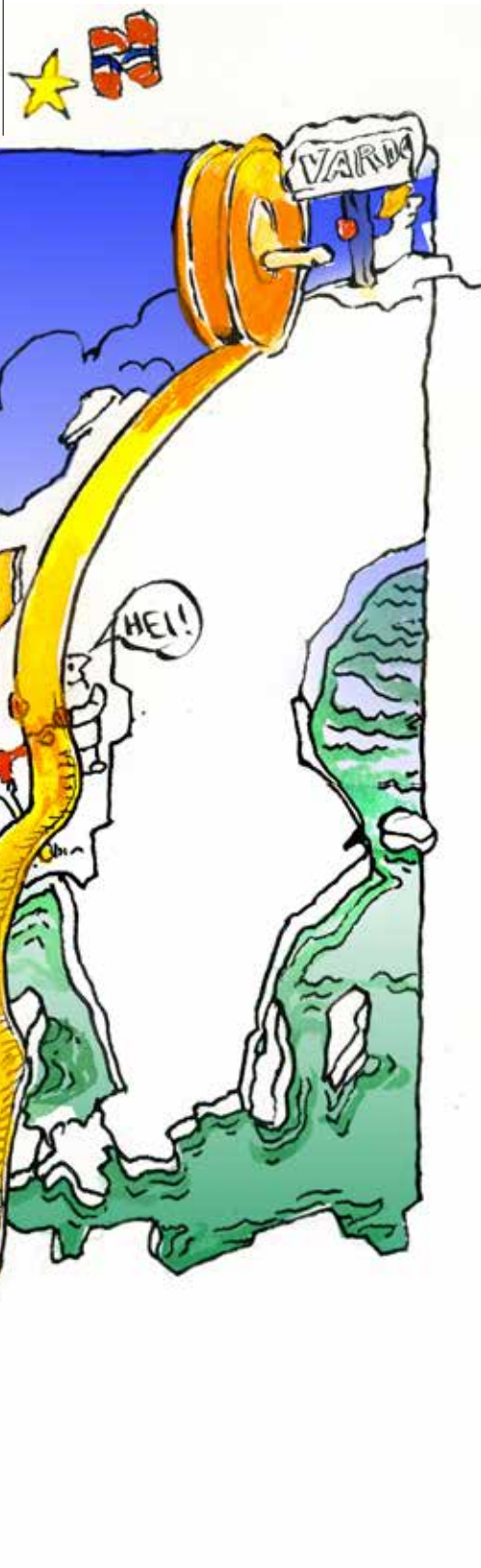
kathrine.kleveland@neitieu.no

Tegning: Pål Hansen, alias UKRUT.no

og industri. Nei til EUs råds møte er bekymret for at avtalene med EU blir en sovepute, mens vi heller bør ta flere kutt her hjemme.

Klimakrisa er større enn EU. Nei til EU vil utfordre regjeringen til å sette seg høyere mål enn EU i klimapolitikken, og vise at Norge kan ta klimapolitisk lederskap.

Det er fortsatt lengre til Brussel enn til Oslo, vi vil fortsatt at avgjørelser skal tas nær folk! Takk for at du er med i Nei til EU!

Foran en faglig EØS-debatt

Fellesforbundet vil få utreda om det fins **alternativ til EØS**. Det blir det EØS-debatt av.

Det var spenning forut for høstens landsmøte i Fellesforbundet. På forrige landsmøte i 2015 var det til slutt fire stemmer som berga et flertall for EØS. Siden den gang har Norsk transportarbeiderforbund slutta seg til Fellesforbundet. De har lenge jobba for norsk utmelding av EØS.

På landsmøtet denne gang var det ikke noen direkte votering for eller mot EØS. Et flertall på 300 av 528 delegater stemte for å kreve en offentlig utredning om «hvilke alternativer vi har til dagens EØS-avtale, som samtidig vil sikre våre bedrifter en full og forutsigbar markedsadgang til Europa».

218 stemte for «at Norge må ordne handelen med EU-landene gjennom en handelsavtale som sikrer gjensidig adgang til fri og rettferdig handel med varer og tjenester, men som ikke påfører Norge en lavlønnskurransen som undergraver lønns- og arbeidsvilkår.»

Med vedtaket sitt åpner Fellesforbundet for en ny fase i den norske EØS-debatten. Startskuddet gikk på landsmøtet i oktober med en allsidig og ofte gnistrende debatt om EØS-erfaringer som delegatene trakk fram fra egen arbeidsplass og egen bransje.

I landsmøtevedtaket som 300 delegater slutta opp om, erkjennes det at arbeidshverdagen i EØS kan være problematisk: «Det har [...] oppstått alvorlige konflikter rundt forholdet mellom nasjonale arbeidsreguleringer og EU/EØS-rett. Disse konfliktene knytter seg særlig til EUs krav om at det ikke skal være restriksjoner på den frie bevegelsen av varer, kapital, personer og tjenester, og bedrifters etableringsrett.»

Og videre: «Mange av våre tillitsvalgte rapporterer om et arbeidsliv preget av kriminalitet hvor useriøse aktører vinner fram, om at økt bruk av innleie og underentrepriser har ført til svekket kvalitet og produktivitet, om at bransjer blir ødelagt, at kompetanse forvitrer [...] Problemene er store og urovekkende, selv om det varierer

EØS-kamp. Ståle Knoff Johansen la fram innstillingen fra mindretallet i redaksjonskomiteen.

SKJERMBILDE FRA FELLESEFORBUNDETS LIVESENDING

Med vedtaket sitt åpner Fellesforbundet for en ny fase i den norske EØS-debatten.

DAG SEIERSTAD

Standpunkt 1-2020

mellom bransjer hvor svart bildet er.»

«Samtidig: hvis vi ikke klarer å forhindre at EØS-avtalen forringer kjerneområder i den norske arbeidslivsmodellen, vil noen spørre seg om det koster mer enn det smaker»

Transportarbeiderforbundet med sine

20 000 medlemmer har nylig slått seg sammen med Fellesforbundet. Det sto ingen ting om situasjonen for dem som jobber i transportbransjen i det forslaget til EØS-uttalelse som var sendt ut på forhånd. Men etter krasse vitnesbyrd i debatten på landsmøtet, kom det inn nye avsnitt der budskapene var klare nok. Her er noen av dem:

■ Det slås fast at EØS har hatt «negative virkninger på bransjens lønns- og arbeidsvilkår.»

■ «Møtet med østeuropeiske sjåførere på dumpinglønn som tvinges til å lage

AV DAG SEIERSTAD

Medlem av rådet i Nei til EU

standpunkt@neitileu.no

mat og sove i kjøretøyene, gjør det umulig for bransjen i Norge å konkurrere på slike vilkår. Disse sjåførene er i utgangspunktet sårbare mennesker som utnyttes på det groveste i forhold til standardene vi ønsker i det norske samfunn.»

■ Konklusjonen var: «Norsk transportbransje er langt på vei truet av en total rasering.»

Landsmøtet til Fellesforbundet fatta også andre vedtak der EØS-regler er involvert.

Landsmøtet vedtok enstemmig at bemanningsbransjen må avvikles og at offentlig arbeidsformidling styrkes. Før det skjer, må det gjennomføres straks-tiltak med forbud mot bemanningsbransjen innen særlig utsatte bransjer og regioner.

Like enstemmig var vedtaket om å få slutt på det konkurranse-frislippet som EØS pålegger godstrafikken på veiene våre, turbusser og drosjevirksomhet.

Med 265 mot 253 stemmer vedtok landsmøtet at Stortingets tilslutning til ACER må omgjøres, og at alle nye utenlandskabler må stanses. Det ble enstemmig vedtatt å avvise NorthConnect-kabelen til Skottland.

Landsmøtet satte opp to mulige alternativer til EØS-avtalen i vedtaket sitt:

■ Enten «fullt medlemskap»

■ Eller «WTO-regelverket og vår handelsavtale med EU fra 1973, som eventuelt kan utvikles til en handelsavtaleløsning tilsvarende avtalen EU har med Canada og Sveits.»

ACER-SØKSMÅLET:

– Derfor anker vi

Oslo tingrett avviste i oktober Nei til EUs ACER-søksmål, men **Nei til EU anker avgjørelsen til lagmannsretten**. Vi trenger fortsatt økonomiske bidrag for føre saken videre.

Oslo tingrett har gitt staten medhold i at Nei til EU ikke skal få fremme ACER-søksmålet for domstolene. Nei til EU anker avgjørelsen. Nei til EU har saksøkt Staten fordi Stortinget ikke fulgte Grunnlovens § 115 om suverenitetsavståelse, som blant annet krever et kvalifisert tre fjerdedels flertall, da EUs tredje energipakke ble vedtatt.

Kathrine Kleveland er svært kritisk til grunnlaget for at saken ble avvist:

– Å ta kontroversielle vedtak fra myndighetene til retten er ikke et brudd på vår statskikk, men en demokratisk rett enhver borger og organisasjon må ha rett til å benytte seg av. I særlig grad må denne retten gjelde brede folkelige organisasjoner som organiserer bredt i samfunnspolitisk viktige spørsmål som nettopp Nei til EU gjør. Å avvise søksmålet på dette grunnlaget er å innsnevre de demokratiske rettighetene.

Nei til EU anker kjennelsen.

– Dette er suverenitetsavståelse i strid med Grunnloven gjort på et av samfunnslivets kjerneområder, nemlig energisektoren. Suverenitetsavståelsen har i seg et potensiale til å medføre vedtak som berører alle sider ved samfunnet. Det er ikke noe abstrakt ved dette, konsekvensene er tvert imot konkrete og inngripende.

Samlet inn 1,2 millioner

I forbindelse med Nei til EU sitt søksmål var det i desember 2019 samlet inn 1 197 000 kroner, fordelt på over 750 forskjellige donasjoner.

– Dette viser et stort engasjement og Nei til EU takker alle sammen som har støttet oss, sier Kathrine Kleveland.

Så langt har Nei til EU brukt cirka 720 000 kroner på søksmålet. Dette er hovedsakelig advokatutgifter, men også reisekostnader og informasjonsarbeid knyttet til søksmålet.

– Anken til lagmannsretten vil koste, så vi er fortsatt avhengige av økonomiske bidrag for å kunne føre saken videre. Vi håper på fortsatt engasjement

– Dette er suverenitetsavståelse i strid med Grunnloven gjort på et av samfunnslivets kjerneområder, nemlig energisektoren.

KATHRINE KLEVELAND

Leder i Nei til EU

og støtte fra medlemmer, aktivister og organisasjonen, sier Kleveland.

– Anstaltmakeri å avvise søksmålet

Spørsmålet om å avvise ACER-søksmålet ble behandlet i Oslo tingrett 23. september. Statens påstand var at søksmålet skulle avvises, mens Nei til EUs krav var at saken blir prøvd for domstolene. Selv om tvisten i den omgangen var avgrenset til avvissing eller ikke, brukte begge parter en del tid på å beskrive hovedelementene i søksmålet og om Stortingets ACER-vedtak ble gjort i strid med Grunnloven.

Nei til EUs advokater mente det er udemokratisk å nekte Nei til EU å føre saken for retten.

– Det er behov for rettsavklaring på spørsmålet om hva som er en lite inngripende myndighetsoverføring, påpekte Nei til EUs advokat Kjell Brygfeld, og omtalte problemstillingen slik:

– Finnes det en terskel? Hva er balansepunkter for når Grunnlovens § 26.2 eller § 115 skal brukes, for å gi samtykke til innlemmelse av EU-regelverket i norsk rett?

Brygfeld understreket dessuten at ACER-vedtaket angår det norske samfunnet i bred forstand:

– Suverenitetsavståelsen i vår sak har potensiale i seg til å berøre alle sider ved det norske samfunnet. Økte energipriser har betydning for indus-

Må avvises: Regjeringsadvokat Fredrik Sejersted (t.v.), som representerer Staten, mente søksmålet må avvises. FOTO: EIVIND FORMOE

AV MORTEN HARPER

morten.harper@neitileu.no

trien, og vi kan legge det til at det også har betydning for husholdningene.

Advokat Bent Endresen, som fører saken for Nei til EU sammen med Brygfeld, spissformulerte innholdet i regelverket slik:

– Hele formålet med EUs energipakke 3 er å flate ut strømmarkedet slik at strømmen skal koste det samme i Syd-Spania som i Sauda.

– Nei til EUs kjerneområde

Bent Endresen viste til rettspraksis både i Norge og utenlands som støtte

for at søksmålet fyller vilkårene for domstolsprøving. Ikke minst fra Danmark med flere grunnlovssøksmål mot tilslutning til EU-traktater, som er blitt prøvd for dansk rett.

Endresen gjennomgikk tvisteloven og § 1-3 som gir utvidet adgang til å prøve såkalte abstrakte rettsforhold og dessuten utvider organisasjoners adgang til å få saker prøvd for retten.

– Det skal være mulig for Nei til EU å få prøvd prosedyrespørsmålene omkring behandlingen av Energipakke 3. Min anførsel er at søksmålet er konkret. Det er en konstruksjon å anføre at det er abstrakt. Søksmålet angår kjerneområdet for Nei til EU, som er å holde suvereniteten høyt og ikke avgi makt til EU, prosederte Endresen.

– Åpenbart udemokratisk

Advokatkollega Brygfeld fulgte opp i sin oppsummering:

– Det framstår som anstaltmakeri å avvise dette søksmålet. Staten sier at man må avvente et vedtak fra Reguleringsmyndigheten for energi (RME). Men et søksmål fra Nei til EU ville også da bygge på det samme påstandsgrunnlag som i denne sak. Hvorfor

Behandlet i tingretten.

Kathrine Kleveland, Bent Endresen og Kjell Brygfeld ved Oslo tingrett 23. september. FOTO: EIVIND FORMOE

Støtt anken

■ Nei til EU anker tingrettens avgjørelse til lagmannsretten. Vi trenger fortsatt økonomiske bidrag for føre saken videre.

■ Overfør bidraget direkte til innsamlingskontonummer 1506.06.57308. Merk innbetalingen med «Søksmål».

■ Vipps til 516595

vente når retten vil måtte ta stilling til de samme rettsforhold som i denne sak, spurte Brygfeld.

– Å legge vekt på at Staten ikke liker at organisasjoner, «politiske særinteresser» som de betegnes, benytter domstolene til å etterprøve gyldigheten av stortingsvedtak der slike vedtak får stor samfunnsmessig betydning, er et åpenbart udemokratisk hensyn.

– Det er tilsvarende udemokratisk å avvise Nei til EUs krav om en domstolsprøving av den utøvende makts rammer, i tråd med Grunnloven.

Regjeringsadvokat Fredrik Sejersted, som representerer Staten, mente søksmålet må avvises fordi det er en abstrakt domstolskontroll av et stortingsvedtak, som det ifølge Sejersted ikke er grunnlag for i norsk rett. Han avviste også at det er udemokratisk å nekte Nei til EU saken ført:

– Det kan ikke være udemokratisk å følge norsk forfatningsrett. Det er heller ikke udemokratisk ikke å åpne for domstolsprøving. Sett i et demokratiperspektiv er det vi som i denne sak forsvare det vedtaket Stortinget gjorde som landets øverste folkevalgte organ.

PUBLIKASJONER FRA NEI TIL EU

ABC om EØS og handel – 60 kr

Det verserer mange påstander og skremser om hva som vil skje med norsk eksport hvis Norge går ut av EØS. Det er viktig å huske at Norge allerede har handelsavtalen fra 1973 som gir full tollfrihet for industrivarer. EU inngår stadig nye handelsavtaler som også omfatter tjenester. Hva kan vi lære av de nye EU-avtalene med Canada og Japan? Nei til EUs skriftserie VETT nr. 12020 gir deg det du trenger for å vinne diskusjoner om markedsadgang. 48 sider i farger.

EUs utvikling – 60 kr

Nei til EUs skriftserie VETT nr. 3 2019 gir aktuelle perspektiver på energiunionen, euroen, EU-hæren, klima og brexit. Les om sammenhengen mellom euroen og arbeidsløshet blant ungdom. Hvorfor miljøorganisasjonene mener EU ikke prioriterer klimatiltak høyt nok. Hvordan EU bygger opp den militære unionen. Og hva som skjer når Storbritannia forlater EU. 48 sider i farger.

Grunnlovens § 115 og ACER-saken – 80 kr

Betenkning om konstitusjonelle spørsmål i ACER-saken, skrevet av professor dr. juris Hans Petter Graver ved Universitetet i Oslo. Graver gir også en bredere gjennomgang av EUs etablering av byråer på en rekke ulike områder. Utgitt som pamflett i hendig format. 52 sider.

Les på nett: www.neitileu.no

Aktuell analyse og fakta

- Macron og Trump danser tango fatal
- Ti tusen fjernpoliti i Schengens grenseland
- NAV-skandalen utfordrer EØS-lojaliteten
- Spørsmål og svar om EUs fjerde jernbanepakke

Les på nett: www.neitileu.no

Last ned fra Nei til EUs nettsider:

www.neitileu.no

Viktige EØS-vedtak.

Felleforbundets 160 000 medlemmer vil følge nøye med på hvordan forbundsledelsen følger opp de viktige vedtaka fra høstens landsmøte. FOTO: ROSE MAIKEN FLATMO

FELLESFORBUNDETS LANDSMØTE:

Landsmøtevedtak utfordrer

Fellesforbundets ledelse vil støtte på EØS-avtalen rundt hver sving når den skal omsette landsmøtets vedtak i praktisk politikk.

Det overlegent største LO-forbundet i privat sektor har tradisjonelt vært en støttespiller for EØS-avtalen. Forrige landsmøte i 2015 mente – med tre stemmers overvekt – at avtalen er «avgjørende for norsk næringslivs konkurransevne.»

I oktober 2019 var landsmøtetonen en annen. Nå vil forbundet ha en offentlig utredning av EØS-avtalen for å se på alternativer. Det alternative forslaget som lå på dirigentbordet var krav om utmelding av EØS.

I tida som har gått mellom de to landsmøtene har, forbundets medlemmer fra transportsektoren fått

Holship-dommen og kabotasjekjøring i fleisen, mens Tariffnemnda har kvestet reise-, kost- og losjibestemmelsene i den allmenngjorte Industriovertenskomsten. Alt som en direkte følge av EØS-avtalens forrang over annet lov- og avtaleverk.

Umulig å rydde opp i EØS

Fellesforbundet vedtok derfor å jobbe for at bemanningsbransjen i sin nåværende form avvikles, og at arbeidsformidling blir en sterkere offentlig oppgave. Men er det mulig å avvikle bemanningsbyråbransjen uten å konfrontere EØS-avtalen?

Det tror ikke Ståle Knoff Johansen, landsmøtedelegat og leder i verkstedklubben ved Kværner Verdal.

– Nei, jeg tror ikke det er mulig å kvitte seg med bemanningsbransjen i sin nåværende form uten å gå ut av EØS-avtalen, sier han.

Heller ikke Boye Ullmann tror det blir enkelt. Han er organisasjonsarbeider i Fellesforbundet og leder av faglig utvalg i Nei til EU.

– Støre snakker om totalrengjøring i norsk arbeidsliv. Hvordan skal han klare dette med EØS med fri flyt og regler som sikrer dette? De rødgrønne hadde regjeringsmakta i åtte år. I denne perioden tok albansk mafia over malerbransjen i Oslo Akershus. Det var kriminelle som pusset opp Eidsvoldbygningen, slottet og byggeprosjektet hos Skatteetaten. Det blir mye å ta tak i.

Ullmann og Johansen er derfor overbeviste om at bransjen vil gå til ESA hvis det blir innført omfattende forbud, om så bare rundt Oslofjorden.

Kompromiss før omkamp

Vedtaket om utredning ble lansert som et kompromissforslag som kunne samle fløyene i EØS-spørsmålet. I realiteten

AV JAN R. STEINHOLT

Politisk rådgiver i Nei til EU

EØS

var det en innrømmelse av at det finnes alternativer til en EØS-avtale som daglig undergraver forbundets kamp mot sosial dumping.

Likevel har forbundsledelsen i etterkant vist til at tidligere vedtak om EØS fortsatt gjelder fordi de ikke formelt er opphevet! Gjenvalgt forbundsleder Jørn Eggum uttalte at utredningsvedtaket måtte forstås som et ja til EØS, til tross for at fire av ti delegater stemte for å si opp EØS-avtalen i tillegg til å kreve utredning av handelsalternativer. Den uttalelsen har Eggum seinere gått tilbake på.

– Vi er glade for at Eggum har beklaget utspillet i VG, sier Boye Ullmann.

Et hardt presset Ap

Hvordan forbundsledelsen har tenkt å få Arbeiderpartiet til å støtte utredningskravet, er et åpent spørsmål. Da Jonas Gahr Støre talte til de 518 lands-

møtedelegatene dagen før votering, var budskapet hans ikke til å ta feil av.

– Vårt [Arbeiderpartiets] program og vårt landsmøte vil ikke gå inn for å utrede noe vi er for, og som vi trenger på en rekke politikkområder, sa Ap-lederen, ifølge VG 15. oktober.

I debatten møtte Støre voldsomt motbør. Ståle Johansen tviler likevel på at det er nok til å gjøre Arbeiderpartiet mindre EØS-lojale i tida som kommer.

– For Arbeiderpartiet virker det som om målet helliger middelet, mener han.

– Partiet vil nok prøve å gjøre seg mer spiselig for fagbevegelsen generelt og Fellesforbundet spesielt. Men det virker som om ledelsen har en langsiktig agenda om at Norge skal bli fullverdig medlem av unionen.

– Mye blir likevel styrt av de politiske begivenheter, understreker Ullmann.

– Vi ante lite om hvilken bevegelse som ble utløst da ACER-saken dukket opp sommeren 2017. Ap føler presset. Det viser seg nå i North Connect-saken og ved at partiet for første gang anbefaler et veto mot EUs fjerde jernbaneløsning. Ville de ha gjort det om de satt i regjering?

Etter et benkeforslag vedtok landsmøtet til Fellesforbundet også å kreve at Stortinget omgjør ACER-vedtaket fra våren 2018, et vedtak som limer Norge tett på EUs energiunion. Vedtaket har satt Ap under ytterligere press.

Kabelfloke og ACER-vedtak

NVE har nylig avgitt sin vurdering av det ikke-statlige kabelprosjektet mellom Norge og Skottland, North Connect. Olje- og energidepartementet (OED) har sørget for at det denne gangen er departementet, og ikke NVE, som avgjør hvorvidt konsesjon skal gis.

Utfallet er uvisst. Både Fremskrittspartiets parlamentariske leder og Arbeiderpartiets nestleder Hadia Tajik gikk før jul høyt på banen for å si et (midlertidig) nei.

– Her er det bevegelse selv i Frp og Ap, som sier at de vil stanse eller utsette. North Connect står på EU-lista over prioriterte kraftkabler. Om Norge avviser konsesjon, blir det spennende å se om det vil skape problemer i forhold til energipakkene fra EU, sier Ullmann.

Utredninger tar tid. EØS-motstanderne frykter imidlertid ikke at utredningsvedtaket vil legge den faglige EØS-debatten død mens man venter på resultatet.

– Jeg tror EØS-debatten vil gå sin gang uavhengig av en utredning, sier Ståle Johansen.

– Ja-siden velger neppe en strategi med å avvente en utredning, de ønsker nok ikke at nei-siden skal ha fritt spillerom på denne arenaen.

– Det er lite eller ingenting som tyder på at EØS-debatten blir lagt død.

Kathrine Kleveland blant de mektigste i landbruket

■ Bondebladet og Nationen kårer de mektigste personene i landbruks-Norge. Kathrine Kleveland står

på 83.-plass på *Matmakt 2019*, lista over landbrukets 100 mektigste. Begrunnelsen for kåringen er at hun som Nei til EU-leder er en «viktig alliansepartner for norsk landbruk, en aktør i den stadig mer aktuelle EØS-debatten».

Klimakrisa er større enn EU

■ Kan EU sin rådande politikk om fri flyt og med auka vekst gjennom meir transport foreinast med effektive tiltak mot klimakrisa? Nei til EUs rådsmøte 30. november meiner nei. Nei til EU vil oppmoda regjering og storting til å ta ansvar for eigen klimapolitikk, slik at me kan få til resultat og utsleppskutt.

Britene stemte for gjennomføring av brexit

■ Valget i Storbritannia ga et kraftfullt votum for å få brexit gjennomført i Storbritannia.

Storbritannia går ut av EU innen 31. januar. – Som leder i Nei til EU håper jeg selvsagt at britene vil få tilbake nasjonal demokratisk styring, slik valgresultatet fra 2016 ga tydelig beskjed om. Nå er det et viktig steg videre mot selvstendighet, sier Kleveland.

Ny regjering 2021 – hva med EØS da?

■ Etter Fellesforbundets landsmøte ser det dårlig ut for muligheten for et Nei til EØS på neste LO-kongress

og i Ap. Men galluptallene tyder sterkt på at det kan bli regjeringsskifte etter valget i 2021, med Ap og Sp som makkere, eventuelt med MDG og/eller SV som nytt mannskap. Da vil EØS-saken kunne være sprengstoff internt i regjeringa, siden både SV og Sp er motstandere av EØS og vil ut. De som mener EØS-medlemskapet er avgjørende for Norges utvikling i nyliberal retning og vil ha endret kursen, bør allerede nå ta diskusjonen i sine partier for å unngå at en regjeringserklæring innebærer at EØS-medlemskapet blir fredet.

Av Ivar Hellesnes, rådsmedlem

Landsmøtet fattet en rekke vedtak. Her er noen av de viktigste

■ Landsmøtet vil ha en offentlig utredning av EØS-avtalen.

■ Fellesforbundet vil jobbe for at bemanningsbransjen i sin nåværende form avvikes, og at arbeidsformidling blir en sterkere offentlig oppgave.

■ Stortingets ACER-vedtak må omgjøres.

■ Dersom ESA preser Norge til å legge vannkraft ut på anbud i henhold til Tjenestedirektivet, skal det få betydning for Fellesforbundets syn på EØS.

Vellykket vervekampanje:

Ungdom mot EU vervet mange nye medlemmer på tampen av 2019 og klarte å øke medlemstallet sammenlignet med 2018. På bildet deltar Ungdom mot EU på jernbandedemonstrasjonen i oktober 2019. FOTO: THOMAS HAUG

MANGE NYE MEDLEMMER I NEI TIL EU OG UNGDOM MOT EU:

Ungdom mot EU vokser

Ungdom mot EU avsluttet jubileumsåret 2019 med en **betydelig medlemsvekst** som følge av en vellykket verveaksjon den siste måneden. Nei til EU har fått hele 1592 nye medlemmer i 2019.

Både Ungdom mot EU og Nei til EU har fått mange nye medlemmer i 2019. Ungdom mot EU har sin største medlemsvekst på mange år, mens Nei til EU går ned i medlemstall til tross for de nye medlemmene.

Nei til EU planlegger vervekampanje i 2020 for å få flere nye medlemmer.

Bli medlem eller verv en venn

■ **Nei til EU:** Bruk neitileu.no/ bli-medlem eller send **NEITILEU** og navnet ditt og e-postadresse til 2090.

■ **Ungdom mot EU:** Verv gjennom å bruke umeu.no/ bli-medlem eller ved å søke opp #129544 på Vipps.

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitileu.no

– Viser at verving nytter

– Mandag 16. desember rundet vi 940 betalende medlemmer, som er 48 flere enn hele 2018 til sammen, og fortsatt henter vi inn nye medlemmer og kontingenter, så målet vårt må være å nærme oss tusen betalende medlemmer før nyttårsaften, sier Pål Trautmann Olerud, generalsekretær i Ungdom mot EU.

– Alt i alt har vi klart å hente inn 312 kontingenter siden 13. november, og det store flertallet her er under 26 år, noe vi er svært fornøyd med, sier generalsekretæren.

– Vi ser at det er spesielt i Trøndelag og de fire fylkene på Vestlandet at vi har et stort potensial, i tillegg har det vært en betydelig vekst i Agder-fylkene etter iherdig verving av en lokal ildsjel. Samtidig ser vi at det er enkelte fylker hvor vi har mye å gå på, hvor vi skal være tidligere ute til neste år.

Godt samarbeid på neisiden

Ungdom mot EU har vært heldig og hatt Magnus Westbye som ivrig kontingentringer, og han har fått inn mange medlemmer.

– Mye av veksten skyldes i stor grad at vi har klart å mobilisere kraftig gjennom samarbeidspartnere våre, og da særlig blant medlemmer i Norges Bygdeungdomslag, Senterungdommen og Rød Ungdom, sier Olerud.

– Vi setter også veldig stor pris på at så mange medlemmer fra Nei til EU som er i 20-årene har latt seg verve til Ungdom mot EU også. Dette legger et godt grunnlag for det videre samarbeidet mellom oss.

– Dette viser at det er mulig å vokse når en jobber systematisk og samarbeider mellom både oss og Nei til EU, og med den breiere nei-alliansen, og at neisaken har ei framtid selv etter noen kaotiske år med brexit-usikkerhet.

Nei til EU-vervekampanje

Til tross for 1592 nye medlemmer så gikk medlemstallet i Nei til EU ned i 2019. For å opprettholde en slagkraftig organisasjon er det avgjørende at hele organisasjonen samler seg om å gjennomføre en effektiv vervekampanje, i tillegg til vervearbeidet som må gjøres gjennom hele året.

Med en aldrende medlemsmasse så har Nei til EU et stort naturlig frafall. Nei til EUs medlemmer må altså verve mange nye medlemmer før medlemstallet vil gå opp. I 2020 planlegger Nei til EU en vervekampanje som strekker seg over to uker fra 20. april til 3. mai. Innholdet i vervekampanjen er ikke klart ennå.

Tallene fra 2019 viser at nye medlemmer i hovedsak kommer fra sentrale vervetiltak. Dette er blant annet verveaktivitet på sosiale media og ringeverving. Verveaktiviteten i fylkeslagene varierer sterkt og utgjør dessverre en mindre andel av de nye medlemmene.

Skal Nei til EU klare å opprettholde medlemstallet, så må fylkeslagene sette inn en helt annen verveinnsats. Målet for Nei til EU må være å øke medlemstallet framover.

Verv fem ungdommer

For å holde Norge ute av EU trenger vi en sterk ungdomsorganisasjon. I november og desember hadde Ungdom mot EU en kampanje for å verve flere medlemmer, med mål om 700 medlemmer under 26 år innen nyttår. Det ville tilsvare fem innbetalinger per dag. Men målet om 700 medlemmer ble altså nådd allerede 16. desember, to uker før fristen.

Oppfordringen til Nei til EUs medlemmer om å verve fem ungdommer er fortsatt like aktuell.

Du kan verve til Ungdom mot EU ved å bruke www.umeu.no/bli-medlem eller ved å søke opp #129544 på Vipps. Har du en nevø som burde blitt med i nei-kampen? En niese med sans for en solidarisk verden?

Medlemskap i Ungdom mot EU koster 50 kr i året og gir deg:

- Tilgang til Norges beste EU-kritiske skoleringsprogram for ungdom!
- Mulighet til å delta på studieturer!
- En sterkere kamporganisasjon for folkestyre, miljø og solidaritet!

Har du spørsmål om Ungdom mot EU eller verving kan du ta kontakt med Daniel Charles Hextall på charles@umeu.no.

Lar EU innrede handlingsrommet

■ For utenriksminister Ine Eriksen Søreide handler norsk europapolitikk om å anmode kokkene i

Brussel om å bruke litt mindre krydder i maten, men høflig sluke hele retten når den først står på bordet. Eller som hun selv sier det fra Stortingets talerstol: «For regjeringen betyr det å bruke handlingsrommet å påvirke, ikke primært å motsette seg regelverket når det er vedtatt i EU.» Noen snakker om å utrede handlingsrommet i EØS. Statsråden og regjeringa vil, med all mulig tydelighet, heller la EU innrede handlingsrommet.

Kabelkonsesjon bryter Stortingets forutsetninger

■ Det ville ikke blitt flertall for ACER i Stortinget dersom Ap ikke garanterte at NorthConnect ikke ville få konsesjon nå. Holdes løftet er NorthConnect i realiteten et dødt prosjekt. Skulle den få konsesjon nå, så betyr det at flertallet for stortingsvedtaket ble skaffet på falske premisser. Skulle den ikke få konsesjon, så får vi se hva det betyr at Norge har forpliktet seg til å følge EUs nettutviklingsplan og spesielt prioriterte prosjektene, som NorthConnect.

Dumping av gruveavfall er å bryte EØS-avtalen

■ «Igjenn bryter Regjeringen EØS-avtalen», skriver jusprofessor Peter Ørebech i et innlegg i Kystogfjord.no. «Det er ikke kun i NAV-saken at Norge bryter EØS-avtalen. Under tegnede forventer at departementet etterlever avtalen».

Takk for innsatsen, Anne!

■ 9. desember 2019 fylte Anne Enger 70 år. Det er ingen tvil om at det er Anne Engers innsats i forkant av

folkeavstemningen om EU-medlemskapet i 1994 som folk flest forbinder henne med. Det var først i kampanjefasen at Anne Enger Lahnstein, som hun het den gangen, ble del av alliansen som partileder i Senterpartiet. Det var et nært og tillitsfullt samarbeid mellom Nei til EUs leder Kristen Nygaard og Anne Enger. Hun hadde en formidlingsevne som gikk gjennom TV-ruta. Gratulerer med 70-årsdagen!

Perspektiver:

Geir Helljesen ledet debatten med Einar Steensnæs (KrF), Jorunn Folkvord (Rødt), Marit Arnstad (Sp), Bjørn Kristian Svendsrud (FpU), Odd Einar Dørum (V), Åsmund Aukrust (Ap) og Arne Nævra (SV).
FOTO: EIVIND FORMOE

25 ÅR ETTER FOLKETS NEI:

Perspektiver på EU

Jubileumsseminaret på DogA i Oslo samlet mange tilhørere som ville høre om erfaringene fra den store nei-kampen i 1994 – og hva lærdommene bør være for oss i dag.

Geir Helljesen ledet debatten mellom Einar Steensnæs (KrF), Odd Einar Dørum (V), Jorunn Folkvord (Rødt), Åsmund Aukrust (Ap), Marit Arnstad (Sp), Bjørn Kristian Svendsrud (FpU) og Arne Nævra (SV).

Det bredt sammensatte panelet var samstemte i at grunnplansorganisering og grundig, faktabasert informasjon, la grunnlaget for nei-flertallet ved folkeavstemningen i 1994.

Det var nesten naturstridig at nei-sida skulle vinne over så mektige motstandere som NHO, Høyre, Arbeiderpartiet og så videre. Men mange lærdommer fra 1972 viste hvordan vi skulle organisere oss og vinne over overmakta.

25 år siden folkets nei
**FOLKESTYRE
SOLIDARITET
MOTMAKT** nei
1994–2019

Nei til EUs jubileumsfeiring

■ Les mer om Nei til EUs feiring av 25-årsjubileet for folkets nei her: neitileu.no/kampanjer/25-arsjubileum

AV JAN R. STEINHOLT

jan.steinholt@neitileu.no

Vil ikke bli fortalt hva vi skal gjøre

Helljesen ledet valgsendingene i NRK gjennom en årrekke på tampen av forrige århundre. Han var også en av programlederne under opptellinga etter folkeavstemninga i 1994. Da han i ettertid ble spurt om når han skjønnte at det ble nei-flertall, var svaret:

– Det skjønnte jeg egentlig før det begynte. Nei-siden var bedre organisert og hadde større samhold, sa han.

Likevel var ikke flertallet veldig stort. Faren var overhengende for at «svenskesuget» kunne avgjøre. Finland skulle stemme en måned før oss, svenskene bare to uker før. Men taktikken virket mot sin hensikt. Folk i Norge vil ikke vil snakkes ned til og bli fortalt hva vi skal gjøre, understreket flere paneledtakere.

Bredden må bevares

Det er viktig at Nei til EU sier at alle er velkomne uansett partitilhørighet, for å utvikle organisasjonens bredde, sa Bjørn Kristian Svendsrud fra Framskrittspartiets ungdom. Han fikk følge av tidligere Venstre-leder Odd Einar Dørum.

– Jeg sitter i Rådet som siste EØS-tilhenger, og jeg sitter på trass.

Den sikreste måten å tape en sak på er bare å satse på de som brenner for saken, og glemme de lunkne, sa Dørum. (Red. anm. For ordens skyld vil vi anmerke at det er flere EØS-tilhengere i Nei til EUs råd.)

– Det var ikke poteter og fisk, men demokrati og sjølråderett som var viktigst for neisaken, sa Jorunn Folkvord.

– Det er viktig at det aldri har vært rom for rasisme på norsk neiside, og det må vi holde fast ved.

– Trua på folkevalgt styring er det viktig å ta med seg videre, sa Marit Arnstad (Sp).

– EU er et byråkrati som vi fryktet ville overta. Men også i dag ser vi at direktorater, foretak og byråer overtar for folkevalgt styring, sa hun.

Utelukker ikke ny avstemning

Tre av panelet tror det kan bli en ny folkeavstemning i løpet av 10–15 år.

– Ikke fordi jeg ønsker det, men fordi livet har lært meg at politikken skifter fort, som det ble sagt.

Det kan stå som en advarsel om at nei-bevegelsen ikke må hvile på laurbærene, men tvert imot bevare og styrke grasrotalliansen, faktakunnskapen og beredskapen.

NU-LEIAR GAUTE EITERJORD:

Utfordrar Nei til EU på miljø

– Breidda i neisida er viktig for Nei til EU, sa **NU-leiar Gaute Eiterjord** på Nei til EU sitt jubileumsseminar 29. november.

Gaute Eiterjord har vore medlem i Ungdom mot EU like lenge som han har vore medlem i Natur og Ungdom. På Nei til EU sitt jubileumsseminar 29. november heldt han innleiing om miljøkamp og EU-kamp.

– Natur og Ungdom er den einaste miljøorganisasjonen som har eit standpunkt i EU-saka. Det hastar å gjere noko med klimakrisa. Vi i den rike verda har eit ansvar for å gjere meir for å stoppe klimakrisa, sa Eiterjord.

– EU er mykje betre enn USA og Russland på klima, men verken EU eller Noreg har politikk som er god nok. Vi er hekta opp til EU sin politikk, men vi må gå lenger. Storbritannia har høgare mål enn EU, og det burde Noreg også hatt.

Utfordringar for Nei til EU

Eiterjord meiner Nei til EU har mykje å tene på å løfte fram dei gode miljøargumenta mot EU. Han meiner Nei til EU må ta omsyn til tida vi lever i, der klima er den viktigaste saka for veldig mange.

– Mange unge forbinder EU-motstand med brexit. Det er det viktig for neisida i Noreg å tenkje på. Debatten blir prega av mange andre enn Nei til EU. Difor er det viktig å halde på breidda i neisida.

– Det har vore litt vanskeleg å identifisere seg med neisida i ACER-kampanjen. Det er vanskeleg for meg, som miljøvernar å vere samd med Nei til EU i ACER-saka. De må halde fast på dei gode miljøargumenta mot EU. Vi må ha samarbeid med andre land, sa han

Viktig å stå utanfor EU

Gaute Eiterjord er oppteken av korleis Noreg brukar posisjonen utanfor EU.

– Vi kan føre eigen jordbrukspolitikk og bruke tollvernet for å sikre norsk matproduksjon. Vi kan føre eigen fiskeripolitikk og sikre miljøvenleg kystfiske.

– Vi kan ha eigen politikk på genmo-

Hald på heile breidda. NU-leiar Gaute Eiterjord åttvara Nei til EU mot å snevre inn breidda på neisida. FOTO: EIVIND FORMOE

25 år siden folkets nei
**FOLKESTYRE
SOLIDARITET
MOTMAKT**
1994-2019

Sjå fleire bilete

■ Sjå alle bileta frå jubileumsseminaret og festen på Flickr. www.flickr.com/photos/neitileu/

**AV SINDRE
HUMBERSET**

sindre.humberset@neitileu.no

difisert mat. Den norske genteknologi-lova er unik. Vi kan ha ei uavhengig rolle i internasjonale forhandlingar, til dømes på FN's klimaforhandling.

– Men EU kan også kome med gode miljøkrav. Det bør vi anerkjenne.

Han meiner å stå utanfor EU ikkje er ein garanti for å føre ein betre politikk, men det gjev ei moglegheit.

– Når klimavotene ikkje fungerer bra, skal vi kritisere dei. Men om dei fungerer bra, så skal vi også seie det.

Internasjonalt samarbeid

NU-leiaren meiner den frie flyten i EU er eit hinder for å kunne nå klimamåla.

– Vi kan ikkje innføre forbod mot miljøgifter i Noreg før EU har vedteke det. Om vi prøver å gå lenger så kjem vi i problem med ESA. På miljøgifter har Noreg tidlegare gått lenger enn EU.

– Det er viktig med internasjonalt samarbeid. Men kva bør måla for det internasjonale samarbeidet vere? Mitt svar er samarbeid som kuttar utslepp, rettferdig fordeling av ressursar og felles reglar og krav for å sikre miljøet mot forureining.

– Og kva bør måla ikkje vere? Mest mogleg frihandel og økonomisk vekst, og harmoniserte miljøkrav som gir lågare standardar.

– Nasjonale politikarar har mest å seie for om miljøpolitikk er bra eller dårleg, både i og utanfor EU.

Aktivisten

Standpunkt vil bli betre kjend med aktivistar og tillitsvalde.

Namn?

■ Daniel Charles Hextall.

Bustad?

■ Oslo.

Alder?

■ 26 og et halvt.

Verv i Nei til EU?

■ Nei, men jobber som organisasjonssekretær i Ungdom mot EU.

Yrke?

■ Utdannet mekaniker, men ble fanget av politikken.

Når og kvifor melde du deg inn?

■ Meldte meg inn i 2012 da kampen stod mot vikarbyrådirektivet. Tida viser at vi hadde rett da. At tettere integrering med EU ville gi færre faste stillinger og mer løsarbeid.

Største utfordringa for Nei til EU?

■ At ytre ja-side får dominere debatten om internasjonalt samarbeid. Mens de soler seg i glansen av utvekslingsprogrammer, vet vi at verden er større enn EU. Mens vi kan ferdes passfritt i Schengen bygger EU en mur for å barrikadere oss selv inne, og mennesker på flukt ute. Vi må klare å ta over debatten. EU er ikke et solidaritetsprosjekt.

Korleis kan Nei til EU nå breiare ut?

■ I Oslo sliter vi med at EU-kampen ofte framstår som en kamp mellom by og bygd. Vi må klare å gjøre EU-kampen aktuell for caffè macchiato-drikkende kontorarbeidere som meg.

Eksempel på vellukka arbeid?

■ Før vi engasjerte oss i EØS-debatten i Fellesforbundet stod debatten mellom å verne EØS-avtalen eller kreve en utredning. Vi fikk flyttet debatten til å handle om hvorvidt de skulle kreve utredning eller si opp avtalen på flekken. Vi kjempet hardt i flere måneder, men har altså fått det største forbundet i privat sektor litt mer over på vårt lag.

Kva aktivitet likar du sjølv best?

■ Det er så mye. Liker å verve og bygge organisasjonen. For med et sterkere lag vinner vi flere kamper. Samtidig er det viktig å skolere oss, derfor er det så viktig med medlemsmøter og aksjoner!

25 ÅR SIDAN FOLKETS NEI:

Fantastisk feiring for folkets

Fredag 29. november var **heile neisida samla** for å feire at det er 25 år sidan det norske folket sa nei til EU-medlemskap i folkerøystinga 28. november 1994.

I 2019 er det 25 år sidan det norske folk stemte nei til EU og 29. november inviterte Nei til EU til fest på Design og arkitektur Norge i Oslo. Over 300 EU-motstandarar fekk fine gode historier, kultur, politikk og samhald. Festkvelden vart opna av Sosialistisk kor og konferansier Aasmund Nordstoga.

– Skivebom frå jasida

Politikarane Trygve Slagsvold Vedum (Sp), Audun Lysbakken (SV), Kjell Magne Bondevik (KrF) og Hallvard Bakke (Ap) hadde ein samtale om EU-kampen i 1994, leidd av Eva Nordlund, Nationen-journalist og tidlegare nestleiar i Nei til EU.

– Skremsla frå jasida var fullstendig

skivebom. Vi prøvde så godt vi kunne å tilbakevise påstandane frå jasida, og det fekk vi gjennomslag for, sa Hallvard Bakke, leiar for Sosialdemokratane mot EU i 1994.

– Det var ein fantastisk kveld. Eg hugsar at vi feira så godt vi kunne. Det var noko av det største dei fleste av oss har vore med på i politikken, sa Bakke.

Også tidlegare statsminister Kjell Magne Bondevik var i festhumør.

– Eg må gratulere med dagen. Eg får litt same følelsen som for 25 år sidan. Vi vann og den sigeren må vi behalde, sa Bondevik.

Anne og Dag

Eit hødepunkt for mange var samtalen mellom nei-dronninga Anne Enger og Nei til EU sin eigen Dag Seierstad, leidd av Eva Nordlund. Både Anne og Dag er æresmedlemer i Nei til EU.

– Nei til EU sin innsats for å bygge opp kompetanse og kunnskapar i heile landet, og bygge opp eit stort apparat, var heilt genialt. Eg veit ikkje om det er så mange som hugsar det, sa Anne.

– Og når eg sit her med Dag, så må eg seie at eg har beundra deg i alle år, fordi du skriv og set deg inn i dei mest kompliserte tinga. Du har gjort ein kjempeinnsats for heile rørsla.

Dag hadde like varme ord til Anne.

– Eg er nøydd til å sende den ballen tilbake. For du provoserte jasida så voldsomt. Det er eit bevis for kor viktig du var. Du blei neikampen sitt største hatobjekt. Den påkjenninga tok du, sa Dag. Rørte festdeltakarar slutte seg til rosen med ståande applaus.

Helsing frå Ungdom mot EU

Ungdom mot EU-leiar Reidun Berntsen Heggen helsa frå dei som er for unge til å hugse EU-kampen i 1994.

– Det er så fint å kome og feire saman med dykk. Det er som å kome heim. Eg hørde det var rift om billettane i dag. Det er stort. I kveld skal vi feire sigeren som de kjempa fram i 1994. Tusen takk for den innsatsen mange av dykk gjorde i denne kampen.

– I 1994 var eg berre to år. No som eg har vorte leiar i Ungdom mot EU har

25 år sidan folkets nei
**FOLKESTYRE
SOLIDARITET
MOTMAKT**
1994–2019

Sjå fleire bilete

■ Sjå alle bileta frå jubileumsseminaret og festen på Flickr. www.flickr.com/photos/neitileu/

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitileu.no

– Nei til EU sin innsats for å byggje opp kompetanse og kunnskapar i heile landet, og byggje opp eit stort apparat, var heilt genialt.

ANNE ENGER

Leiar i Senterpartiet 1991–1999.

til EU og LO på lokalplanet.

– Vi har EØS-motstandarar, tvilarar og tilhengjarar som saman må forplikte seg til å tvinge fram nasjonale mottiltak mot sosial dumping. Vi er klare for arbeidet fram mot neste LO-kongress, sa ho.

– Takk til Kathrine for den jobben som blir gjort av Nei til EU i dag, sa Jan Davidsen.

– Eg førte ordet på den ekstraordinære LO-kongressen på vegne av forbunda som var mot EU. Vi vann kampen for at LO skulle seie nei til EU-medlemskap, men det vi eigentleg gjorde var å ta frå jasida ein viktig reiskap for å jobbe for eit jaffertal.

– Det er viktig at vi gjennom vårt arbeid sikrar at Nei til EU får nok ressursar og at vi vervar medlemmer. Det er slik Nei til EU får kraft og styrke. Det skal vi klare saman.

Kristen Nygaard hylla

Eldar Myhre hylla Kristen Nygaard, som var den første leiaren i Nei til EU.

– Kristen Nygaard var leiar i Nei til EU frå oppstarten til landsmøtet i 1995, der det vart vedteke at Nei til EU skulle fortsette. Det var eit viktig vedtak, for utan det ville vi ikkje vore her i dag.

– Vegen fram mot folkerøystinga var minelagt med EØS og moglege splittingar på grunn av det. Kristen Nygaard var tydeleg på at vi ikkje kunne utelate nokon grupper. Å støyte nokon ut ville berre føre til splitting.

Edvard Hoem

Diktar og forfattar Edvard Hoem var viktig i Nei til EU heilt frå starten.

– Det er viktig at det som hende i kampens hete ikkje blir gløymt. I 1992 til 1994 reiste eg rundt og heldt føredrag om EU. Takk, Kristen Nygaard. Romanar som skulle vore skrivne vart først skrivne 20 år seinare. Men det var bra det vart slik. Takk, Kristen Nygaard.

– Ein må aldri gi seg, ein må alltid tru på at ei rettferdig sak vil sigre. Det som trengs, er vilje til å vinne.

s nei!

eg spurt om eg også var med i EU-kampen. Mor mi har sagt at syster mi og eg sat oppi ei sånn Nei til EU-vogn, saman med alle dei andre barna som var mot EU.

Landbruket er med

Landbruksorganisasjonane har vore og er viktige bidragsytarar til Nei til EU og var svært aktive i EU-kampen i 1994. På jubileumsfesten helsa Harald Milli, som var sentral i Norges Bondelag i 1994, Lars Petter Bartnes, leiar i Norges Bondelag i dag, og Kjersti Hoff, leiar i Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

– Etter tusenårsskiftet var det omslag i meiningsmålingane frå nei til ja. Nei til EU og landbruksorganisasjonane mobiliserte og målingane snudde. Det kan skje igjen. Men så lenge Nei til EU er på vakt, så vil landbruket stille opp om det skjer noko, lova Harald Milli.

Lars Petter Bartnes framheva verdi- en av å ha landbruk over heile landet.

– Det hadde vi ikkje hatt utan tollvern. Det betyr mykje meir for

1. Opning ved Sosialistisk kor.
 2. Samtale mellom Anne Enger og Dag Seierstad, leidd av Eva Nordlund.
 3. Forfattar Edvard Hoem fortalde levande om sitt engasjement for Nei til EU i EU-kampen.
 4. Valkyrien spelte og song på festen.
 5. Tove Bøygaard song sin egen Nei til EU-song.
 6. Helsing frå Jan Davidsen og Ingunn Gjerstad.
 7. Samtale mellom Audun Lysbakken (SV), Kjell Magne Bondevik (KrF), Hallvard Bakke (Ap) og Trygve Slagsvold Vedum (Sp, utanfor biletkanten), leidd av Eva Nordlund.
- FOTO: EIVIND FORMOE

utviklinga av nasjonen enn folk er klar over, sa Bartnes.

– Takk for invitasjonen. Eg ser lyst på framtida om vi klarer å samle oss også framover.

– By og land hand i hand fekk eit nytt innhald, sa Kjersti Hoff.

– Vi slepp å reise til Brussel. Vi reiser til Oslo, og vi har vår eigen landbrukspolitik. Vi har eit tollvern, men det er ikkje godt nok. Vi jobbar kvar dag for å kunne produsere maten vi skal ete her i landet. Vi er klare om det trengs. Vi byggjer ein grasrotsorganisasjon på basis av kunnskap. Vi treng Nei til EU som ei vaktbikkje, sa ho.

Viktig fagleg innsats

Frå fagrørsla helsa Jan Davidsen, som i 1994 var leiar i Norsk Kommuneforbund, og Ingunn Gjerstad som er leiar i LO i Oslo.

– I 1992 vedtok LO i Oslo nei til EF og EØS. Den eine kampen vann vi, sa ho.

Gjerstad framheva også det gode samarbeidet mellom fagleg utval i Nei

Norsk fiskeindustri.
Hvitfiskeindustri i Båtsfjord i Finnmark. FOTO: ØYVIND A. HARAM, SJØMAT NORGE

VETT 1-2020:

Handel med sjømat

Det er merkelig at fisk, som i all hovedsak ikke er omfattet av EØS-avtalen, blir forsøkt gjort til et **hovedargument for å beholde avtalen.**

Om Norge går ut av EØS, så trer automatisk handelsavtalen av 1973 inn. På laks (som utgjør 70 prosent av vår eksport til EU) gir den samme toll som EØS-avtalen. På hvit fisk er det forhandlet fram tollfrie kvoter og tollnedssettelse ved hver utvidelse av EU. Avtalene sikrer tollfrihet eller nedsatt toll på det kvantum som Norge eksporterte før landene ble en del av EU. Disse kompensasjonsavtalene er bilag til frihandelsavtalen av 1973 og gjelder uavhengig av EØS-avtalen.

Motyelsen har EU allerede fått
Etter WTOs regelverk har EU gitt

Vett 1-2020
■ ABC om EØS og handel – 60,-
■ Nei til EUs skriftserie VETT nr. 1 2020
■ 48 sider i farger.

ARTIKKEL FRA
VETT 1-2020

standpunkt@
neitileu.no

tollfrie kvoter og tollnedssettelse som fullt ut kompenserer for økt toll i EU. Da Polen, som Norge eksporterer mye sjømat til, gikk inn i EU, fikk vi kvoter som sikret tollfrihet for mye av vårt tredje viktigste fiskeslag, sild. Vi må forvente at EU, som er for mest mulig frihandel, fortsatt vil følge regelverket slik de har gjort til nå.

Det er blitt hevdet at det er naivt å tro at det er mulig å beholde tollfordelene på torsk, sild og hyse uten motytelser. Men motytelsen har EU allerede fått. EU fikk en ekstra kvote på 11 000 tonn som «betaling» for tollnedssettelsen. Reverseres tollnedssettelsen, så må også torsk kvoten reverseres. EU kan ikke selge samme vare to ganger.

Hva skjer så når land går ut av en tollunion, som Storbritannia gjør, eller ut av en frihandelsavtale som Norge vil gjøre om EØS-avtalen sies opp? Alt regelverk i WTO er bygd opp på at inngåtte avtaler om tollfrihet eller tollreduksjoner ikke kan reverseres. For å bli medlem av WTO må landene forplikte seg til å arbeide for lavere toll.

Skulle EU virkelig øke satsene tilbake til 12 prosent på hel torsk og 18 prosent på torskfilet, har Norge en god sak.

Mye har skjedd siden 1992

Helt uavhengig av WTO er det skjedd mye siden EØS-avtalen ble underskrevet. Da ga den Norge en konkurransefordel. Siden den gang har WTO utviklet seg, og EU har inngått avtaler som gir våre konkurrenter minst like god tilgang til EU-markedet. Vår største konkurrent på laks, Chile, har gjennom handelsavtale med EU full tollfrihet. På tross av høyere toll er det norsk laks som dominerer i EUs marked, fordi Norge ligger så nært markedet at store mengder kan nå fram gjennom trailere eller båt og fortsatt være fersk. Det er gode grunner til å forvente at EU vil inngå en avtale med Norge som sikrer fersk fisk i kjøledisker og EUs ferdigvareindustri.

Derfor er det heller ikke sannsynlig at fisken skulle bli stående på grensa for EU-kontroll. 95 prosent av EUs import av varer, fisk inklusive, kommer

EØS skaper usikkerhet om velferdsstaten

■ Nei til EU mener NAV-skandalen viser den usikkerheten som EØS-avtalen utsetter det norske samfunnet

for. Nye EU-regler tas inn i norsk rett på løpende bånd, med begrenset oversikt over mulige konsekvenser. Den rettslige usikkerheten rammer særlig de som har minst ressurser, heter det i en uttalelse fra Nei til EUs råd 30.11.

Nei til EU krev respekt for norsk rett

■ Nei til EU forventar at den norske regjeringa krev respekt for norsk rett, og at EU bøyer seg for Høgsterett sin dom i snøkrabbesaka. EU-kommisjonen gjev 20 lisensar til EU-fartøy for fangst av snøkrabbe utanfor Svalbard. Nei til EU forventar i ei fråsegn frå rådet 30. november at den norske regjeringa krev respekt for norsk rett, og at EU bøyer seg for Høgsterett sin dom i snøkrabbesaka.

Vannrett

- 1) EUs lovverk for å liberalisere skinnegående transport
- 14) Rundt grøten
- 15) Tone
- 16) Anmodet
- 17) Tallord
- 18) Aksjeselskap
- 19) Smal vei

(bakv.)

- 21) Lydforhold
- 23) Ursula von der ...
- 25) Hast
- 26) Sykdom
- 31) Bevege
- 32) Vokaler
- 33) Evne til å stå imot

Loddrrett

- 1) Feiring 29. november
- 2) Forvaltningsorganet
- 3) Tone
- 4) Anonym
- 5) Leve
- 6) (Gå) berserk
- 7) Naziparti
- 8) Blir enige

- 9) Resirkuleres
- 10) Skli
- 11) Karl Karlsen
- 12) Jernbanebyrå
- 13) Utfall
- 20) Retning
- 21) Følt
- 22) Sendemann
- 24) EUs utenrikstjeneste (fork.)
- 25) Engelsk for

- «hvis»
- 27) Slik som
 - 28) Vasket
 - 29) Hos
 - 30) Fjong bolig

AV JAN R. STEINHOLT

jan.steinholt@neitileu.no

fra andre land enn våre tre EØS-land. En prosent blir kontrollert. Norge har, i motsetning til våre konkurrenter, adoptert hele EUs veterinære regelverk. EUs forbrukere og industri har selv all mulig interesse av at norsk fisk flyter smertefritt gjennom systemet.

Avhengig av norsk fisk

Fiskarlaget, Sjømat Norge og fagforbundet NNN ønsker alle mer bearbeiding av fisk i Norge. Overfor EU er det forskjellen i toll på fersk laks og røkt laks som er viktigst. Den er satt slik for å sikre råstoff til EUs røykeindustri og hindre konkurranse fra Norge på røkt laks. Her er det protokoll 9 i EØS-avtalen som står i veien for økt bearbeiding i Norge. EU har en større bearbeidingsindustri som er avhengig av norsk fisk enn vår egen bearbeidingsindustri.

For fersk fisk, spesielt torsk og laks, er Norge og Island på grunn av sin beliggenhet EUs naturlige leverandør, og EU har ingen interesse av høyere kostnader gjennom å legge på toll. Det er også slik at WTO-tollen ikke er på 12

Seks grunner til at vi kan selge fisken vår til EU uten EØS

1. EU-markedet er sultent på fisk! EU importerer 84 % av sin laks og 91 % av sin torsk.
2. På laks er tollene nøyaktig den samme i og utenfor EØS.
3. EU vil ha ferskest mulig fisk til lavest mulig pris, ikke økt toll og forsinkelse.
4. Det norske kontrollsystemet er helt likt det som EU har.
5. EU har over 20 000 arbeidsplasser bygd på videreforedling av norsk fisk.
6. WTO-avtalen forbyr å øke tollene når den først er senket.

prosent eller 18 prosent for fersk torsk til industri, der er maksimal WTO-toll på tre prosent.

EUs sjøforsyning av fisk minker

Norge har i dag en veterinærkontroll som følger EUs regelverk til punkt og prikke. I tillegg har Norge på grunn av klima og solid mattilsyn en dyrehelse, en plantehelse og en fiskehelse som overgår EUs egen. Det er ingen steder EU kan få ferskere og sunnere fisk enn de kan få fra Norge (og Island).

Hvorfor skulle EU, som må importere over 80 prosent av sin laks og 90 prosent av sin torsk, legge hindringer i veien? Når de i tillegg har en stor fiskeindustri, bygd på norsk fisk, som slett ikke vil ha fisken forsinket? Om så hver trailer må ha med seg et dokument, så vil det aldri bli noe annet enn stikkprøver på grensa med dokumentkontroll. EUs sjøforsyning av fisk minker. Etter brexit minker den enda mer. Norsk sjømateksport har en gyllen framtid, med eller uten EØS-avtale.

Ti tusen fjernpoliti i Schengens grenseland

■ Snart kan et stort antall norske politifolk bli utkommandert til tjeneste for EUs fjernpoliti – en styrke som

skal vokse til hele ti tusen mann innen 2027. Stortinget ga i juni samtykke til deltakelse i Frontex. En medlemsstat med spesifikke utfordringer ved sin yttergrense og som ikke samarbeider med Grensevaktbyrået, vil bli pålagt å etterkomme vedtak fra Rådet etter anbefaling fra Kommisjonen.

Nei til EU hilste Norsk Bonde- og Småbrukarlag

■ – Norsk Bonde- og Småbrukarlag er sammen med resten av norsk landbruk, viktig for Nei til EU, sa Nei til EUs generalsekretær Thomas Haug i sin hilsen til landsmøtet i Norsk Bonde- og Småbrukarlag 9. november. I tillegg til hilsen fra generalsekretæren deltok Nei til EU også med stand gjennom landsmøtet, bemannet av Karl-Sverre Holdal. – En nasjonal styrt landbrukspolitikk var et av hovedargumentene mot norsk EU-medlemskap, og det er det fortsatt.

Kvinnekonferansen. Innledere og deltakere på kvinnekonferansen. Fra venstre: Kathrine Kleveland, leder i Nei til EU; Ana Azaria, leder av franske Femmes Égalité; Reidun Heggen Berntsen, leder av Ungdom mot EU; Margaret Eide Hillestad, leder av kvinneutvalget i Nei til EU; Cathrine Pedersen, Kvinder i Kamp, Danmark; Carmen Freire; Katia Steinhart fra Femmes Égalité.

FOTO: JAN R. STEINHOLT

NEI TIL EUS KVINNEKONFERANSE 2019:

Franske tilstander i norsk velferd

Kvinnene går i spissen for å **forsvare offentlige helsetilbud og velferdsordninger**, i Frankrike som i Norge. Folkehelseministeren burde bekymre seg langt mer for franske tilstander enn for svenske!

Kvinnekonferansen til Nei til EU 3. november 2019 analyserte de medisinske og politiske utfordringene på helse- og velferdsområdet etter innsiktsfulle bidrag fra mange innledere fra inn- og utland.

Fri flyt og antibiotikaresistens

– Antibiotika er det viktigste medikamentet som er oppfunnet, sa en engasjert professor Dag Berild fra Oslo Universitetssykehus. Han poengterte sterkt hvordan vaksiner og antibiotika har forlenget levealderen. Samtidig er voksende resistens en av verdens største helsetrusler. Jo mer du bruker det, desto mer utvikler resistensen seg.

– Politikerne har ikke forstått alvorret, freste Berild, som hudflettet myndighetene for lite satsing på forskning og egenproduksjon av legemidler.

Uttalelse

■ Nei til EUs kvinnekonferanse vedtok uttalelsen *Kvinner i Europa står sammen for velferdskrav!*

■ Les uttalelsen her: neitileu.no/aktuelt/kvinner-i-europa-star-sammen-for-velferdskrav

AV JAN R. STEINHOLT

jan.steinholt@neitileu.no

Unni Hagen fra Fagforbundet pekte på at dagens regjering ikke skiller mellom private og offentlige tjenester i velferden. Denne tankegangen bryter med en lang politisk tradisjon. Men heller ikke den rødgrønne regjeringa klarte å reversere foretaksmodellen.

Ideen med pasientrettighetsdirektivet fra EU, som i dag er del av norsk lovgivning gjennom EØS, handler om at det nasjonale helsesystemet skal tilpasses det indre markedet gjennom de fire friheter. Omtrent samtidig med at direktivet ble innført i Norge, forsvant godkjenningsordninga.

– Nå kan i prinsippet hvem som helst etablere sykehus, sa Hagen.

Hun vil at det nasjonale handlingsrommet i EØS må utredes og avklares.

Unni Hagen viste til at både New Zealand og Skottland har klart å reversere privatiseringsvanviddet ved å ta

sykehusene tilbake i offentlig eie. Også i Norge må vi tilbake til offentlig forvaltning og avvikle dagens stykkprisfinansiering. Dette er mulig gjennom å bygge allianser mellom bevegelser som bunadsgeriljaen og politiske partier.

Fra Finnmark til Danmark

Helseminister Høie hevder at fødetilbudet i Norge aldri har vært bedre. Men tallene viser at antall fødetilbud er redusert fra 186 til 45 siden 1967, påpekte Åse Lilleåsen, bioingeniør og nestleder i Senterkvinnene. Helseforetakene planlegger større og sentraliserte sjukehus som berører fødetilbudet.

I Finnmark er det mer enn to timers reisevei til nærmeste fødested i de fleste kommunene. Ikke bare øker dette antallet fødsler som ikke er planlagte, dødelighetsrisikoen er fire ganger høyere ved slike «fødsler i grøftekanten». Derfor er et desentralisert helsetilbud så viktig å beholde, sa Lilleåsen.

Overfylte norske fødeavdelinger øker presset for å gjøre liggetida for fødende enda kortere. Den er nå foreslått redusert til seks timer. Enda verre kan det bli. I Danmark er liggetida bare fire timer, fortalte Cathrine Pedersen fra organisasjonen Kvinder i Kamp.

Franske tilstander

Skildringa av hva som skjer i Frankrike satte en ekstra støkk i konferansedeltakerne. President Macron har satt ekstra fart på en politikk som ble innledet for tretti år siden. Fattigdomsproblemet har eksplodert. 70 prosent av arbeiderkvinnene er fattige. Landets helsepersonell er overarbeidet og så desperate at de har gått til flere ulovlige streiker, også på akuttmottakene.

Det trengs 40 000 flere ansatte i landets helsesektor. Men det eneste som øker er de private helsetjenestene. Regjeringa i Paris foreslår nye store kutt i helsebudsjettet for 2020, sa Ana Azaria, leder av kvinneorganisasjonen Femmes Égalité (Kvinner for likeverd).

– Politikken til president Emmanuel Macron går ut på å kvele de offentlige tilbudene for at private skal overta. I Frankrike kommer det arbeider- og kvinnefiendtlige forslag nesten ukentlig. Makthaverne håper at folk ikke rekker å reagere når utspillene kommer på løpende bånd, sa Azaria.

Nå forener de helseansatte ved sykehus og i omsorgssektoren seg, og det lover godt. En landsomfattende aksjonsdag er planlagt den 14. november.

Bunadsgeriljaen her hjemme og De gule og røde vestene i Frankrike er svært forskjellige, ytre sett. Men mange av kravene de reiser, er uttrykk for protest mot den samme kvinnefiendtlige nyliberale politikken. Det er en politikk som rammer alle, unntatt de mest velstående.

BLE TILDELT 40 000 KRONER:

Seierstad-stipendiet til studie av EØS-midlene

Stipendmottager Jens Wroldsen Haugdal mener det er et **fravær av noen form for diskusjon** rundt EØS-midlene, som Norge betaler nesten 98 prosent av.

Jens Wroldsen Haugdal er tildelt Dag Seierstad-stipendiet for en kommende masteroppgave om «EØS-midlene som redskap for myk makt (soft power tool) i Øst- og Sentral-Europa». Oppgaven skal Haugdal skrive i europastudier ved NTNU i Trondheim. Stipendiet er på 40 000 kroner.

Det er femte gang stipendiet tildeles. Det utlyses av Nei til EU for å stimulere til faglig sterke, kritiske masteroppgaver om EU og Norges forhold til EU. Haugdal forteller om årets stipendoppgave:

– Tanken er å undersøke hvordan Norge bruker EØS-midlene som et «soft power»-verktøy og for å skaffe seg innflytelse på øst- og sentraleuropeiske land. Den skal se nærmere på situasjonen som oppsto mellom Ungarn og Norge, og hvordan konflikten utvikler seg.

Vil bidra til diskusjon

Haugdal ønsker å løfte Norges andel av EØS-midlene opp på dagsorden, og mener det er et fravær av noen form for diskusjon rundt de betydelige beløpene:

– Norge betaler rett i underkant av 98 prosent av de totale midlene, og det har vært mer enn en dobling av midlene siden 2004. Dette gjenspeiles ikke i oppmerksomheten midlene får i den norske offentligheten.

Ny søknadsmulighet i 2020

Stipendiet er oppkalt etter Nei til EUs

Master om EØS-midlene. Jens Wroldsen Haugdal er mottaker av Dag Seierstad-stipendiet for 2019. FOTO: PRIVAT

AV MORTEN HARPER

morten.harper@neitileu.no

uttreder gjennom mange år og nei-sidens fremste kunnskapsleverandør Dag Seierstad. Jury for stipendiet er Dag Seierstad, Morten Harper (utredningsleder i Nei til EU), Helle Hagenau (styremedlem i Nei til EU) og Reidun Heggen (leder av Ungdom mot EU).

Neste søknadsfrist er **28. november 2020**. Alle studenter som arbeider med eller planlegger en relevant mastergradsoppgave kan søke. Mer informasjon om stipendiet: www.neitileu.no/stipend

Mat og miljø hos Tante Gerda

■ Er EØS-avtalen en bremsekloss eller pådriver for miljøpolitikk? Hvordan skal norsk landbruk behol-

de den gode dyrehelsen? Og bidrar handelsavtaler til en ønsket utvikling? Det var sentrale problemstillinger da Hedmark Nei til EU lørdag 16. oktober inviterte til seminar på Hamar med utredningsleder Morten Harper, Ronald Øystein Bradal fra Europabevegelsen Innlandet, Jorun Jarp fra Norsk Veterinærinstitutt, Ola Hedstein fra Norsk Landbrukssamvirke og Jan Arne Væringstad fra Hedmark Birøkterlag.

Med euro og RME i stikkkontakten

■ Fra 1. november er Norge formelt underlagt EUs energibyrå ACER og det norske underbruket Reguleringsmyndigheten for energi (RME). Det betyr at alle må belage seg på europeisk strømpris på litt sikt. Allerede i dag foregår all omsetning på kraftbørsen i euro. Det koster nordmenn ekstra dyrt i disse dager.

Distriktsopprør ligner på EU-kampen

■ «For 25 år siden satt jeg i Oslo som administrasjons-sjef i Nei til EU, som den gang var Norges største poli-

tiske medlemsorganisasjon med 140 000 medlemmer», skriver Arne Langset i bloggen sin. «Mye av debatten vi i dag ser som distriktsopprør har mange likhetstrekk med debattene gjennom 1993 og 94. Kanskje har avstand mellom de urbane og landsbygda blitt for stor. Kanskje har samfunnet blitt for influert av troen på strømlinjeformet konformitet som verken skal påvirkes av tid eller sted ... mens stormene raser i nord.»

Landbrukspodden med tilbakeblikk på 1994

■ Hvorfor ble EU-kampen så viktig for norsk landbruk og det norske folk, hvordan jobba Bondelaget og

hvorfor gikk det som det gikk? Historiske tilbakeblikk og mimring med Geir Isaksen, Bondelagets mann i Brussel på 90-tallet, og daværende organisasjons-sjef i Bondelaget, Harald Velsand. Hør på www.landbruk.no/podcast/

Great, Brit

Ingen vei tilbake

Da ble det altså slik. **Storbritannia forlater EU.** Wow.

Hvis man diskuterer eller leser om Brexit her til lands, får man ofte en følelse av at britenes beslutning var basert på kunnskapsløshet, motivert av fremmedfrykt og intoleranse fra konservative, gamle velgere. Det er bortimot opplest og vedtatt at det hele var et slags tåpelig påfunn, og det har ikke manglet på latterliggjøring, særlig av Boris Johnson, den utradisjonelle og underlige politikeren som nylig gjorde rent bord i (nok) en knusende valgseier.

Ikke rent få har i sosiale medier spredt et kart som angivelig viser sammenfall av utbrudd av munn- og klov-syke på de britiske øyer og områdene der Brexit-forkjemperne var i flertall. Underforstått: de som stemte for Brexit var gjerne. Det er ikke politisk korrekt å ha forståelse for, enn si uttale seg positivt til, at britene vedtok å tre ut av en union vi selv to ganger har stemt nei til å bli en del av. Selv overbeviste norske EU-motstandere flakker tidvis med blikket når de skal si hva de personlig mener om Brexit. Det er ikke få eksperter, politikere og kommentatorer som har håpet og kanskje trodd på ny folkeavstemning, og/eller i sitt stille sinn håpet det hele bare ble avlyst grunnet forhandlingsforviklinger i Brussel eller interne konflikter i London.

Ikke hvem som helst

Storbritannia, offisielt kjent som «United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland» melder seg ut av Den europeiske union. Tenke seg til. Etter den knusende valgseieren til Boris Johnson og det konservative Tory-partiet 12. desember 2019 ble det klart at EU for første gang mister et medlemsland. Det er ingen vei tilbake. Ytterligere omveier eller omkamper er det vanskelig å se for seg. Det er «history in the making», uansett hva man måtte mene om det. Og grunn til å kunne seg et aldri så lite «wow».

Til tross for temporære tilbakeslag, særlig i forbindelse med gjenstridige folk som sier nei i folkeavstemning(er), har EU vokst sakte, men sikkert, både i antall land, innbyggere og landareal.

- 1957: 6 land
- 1973: 9 land
- 1981: 10 land
- 1986: 12 land
- 1995: 15 land
- 2004: 25 land
- 2007: 27 land
- 2013: 28 land

Unionen har vokst fra å omfatte land med 168 millioner mennesker ved fødselen i 1957 til 504 millioner mennesker fordelt på 28 land i 2019. Snart består EU av 27 land, fordi ett land takker

Standpunkt 3-2016, gitt ut 29. mai 2016.

AV JO STEIN MOEN

standpunkt@neitleu.no

for seg. Og det er ikke noe hvilket som helst land.

67,5 millioner mennesker forlater nå EU. Unionens totale landareal blir redusert med 241 930 km². (Fortsatt at Skottland ikke forlater Storbritannia og blir med i EU, og det ikke skjer endringer i Nord-Irlands status.) Med britenes uttreden blir det biologiske mangfoldet i EU redusert, om enn ikke så voldsomt når det gjelder pattedyrfaunaen, som sies å omfatte 53 arter samt fem arter av krypdyr og åtte amfibiearter. Fuglelivet er imidlertid rikt på øyriket, med oppimot 600 observerte arter. Det som derimot er klinkende klart er at svært mange sauer forlater nå EU. Ifølge Store norske leksikon er nemlig «sauholdet det største i Europa». Landet har også en av verdens største fiskeflåter, og er angivelig verdens sjette største turistmål. Mer enn 300 britiske universiteter og høyere utdanningsinstitusjoner, flere av dem blant verdens ledende, ligger snart utenfor EU. Den gamle britiske kronkolonien Gibraltar nær sørspissen av Spania med sine om lag 30 000 innbyggere under ledelse av en guvernør, vil vel også bli «utenforland», nå.

Lett å glemme

«Intet er mer som skrift i sand enn løf-

Etter at det er avklart at britene nå faktisk forlater EU, er det vanskelig å ikke tenke «hva var det jeg skrev?» før folkeavstemninga.

JO STEIN MOEN

Standpunkt 1–2020

deltakelsen økte noe i 2005 og 2010 var den fremdeles under 1997-nivået (59,4 prosent). Ved parlamentsvalget i 2017 deltok 66,8 prosent av velgerne. Det betyr altså at valgdeltakelsen i Brexit-folkeavstemningen var signifikant høyere enn ved valgene i perioden 1997–2017, og høyeste valgdeltakelse siden 1992. I seg selv kanskje et argument for å respektere resultatet – som var grunnen til at Boris Johnson vant en knusende seier nå nylig.

Massivt flertall for EU i partiene

På de britiske øyer er det en nokså rik partiflora. Ikke minst grunnet regionale partier både her og der (skotske, walisiske, nord-irske og i den gamle kronkolonien Gibraltar). Det er ingen overdrivelse å si at før folkeavstemninga i juni 2016 var det massivt flertall blant partiene som ikke ønsket Brexit.

Oversikten over politiske partiers holdning til EU-medlemskap var som følger: De som drev kampanje for å forbli i EU (kjent som «Remain»-partier) var to av de tre store partiene; Labour Party (Arbeiderpartiet) og Liberal Democrats, samt det dominerende partiet i Skottland (Scottish National Party, SNP) og en rekke mindre partier (Green Party of England and Wales og Plaid Cymru/The Party of Wales). Regjeringspartiet Conservative Party var splittet og nøytrale. Ett eneste britisk parti var tilhenger av å forlate EU: UK Independence Party (UKIP). I Nord-Irland var de store partiene – både protestantiske og katolske – tilhengere av fortsatt EU-medlemskap. De fleste små og bittesmå partier på de britiske øyer var motstandere av EU-medlemskap.

Det mest interessante spørsmålet i hele denne partifloraen vil jeg påstå er hva de britiske Arbeiderparti-velgerne stemte. Deres partileder Jeremy Corbyn hadde i flere tiår vært kjent EU-motstander, men som partileder argumenterte han (om enn halvhjertet) imot Brexit og for EU. En anerkjent undersøkelse, British Election Stu-

dy (BES), som ble gjennomført i hele landet, konkluderte med at 30 prosent av Labour-velgerne stemte for Brexit. Dersom det stemmer var det altså hele 3,9 millioner britiske arbeiderpartivelgere som stemte for å forlate EU. Det er forøvrig nokså nøyaktig samme andel nei-folk som i Det norske Arbeiderparti ved EU-folkeavstemningen i 1994.

«We're out!»

«The British people have spoken and the answer is: we're out!» Slik avsluttet BBCs David Dimbleby da han offentliggjorde resultatet av folkeavstemningen klokka 04.40 om natten 24. juni 2016. Han sa også: «We are absolutely clear now that there is no way that the Remain side can win. It looks as if the gap is going to be something like 52 to 48, so a four-point lead for leaving the EU, and that is the result of this referendum, which has been preceded by weeks and months of argument and dispute and all the rest of it.»

Resultatet av folkeavstemninga i juni 2016 ble som følger: 17 410 742 velgere (51,89 prosent) satte krysset ved «Leave the European Union», mens 16 141 241 velgere (48,11 prosent) krysset av for alternativet «Remain a member of the European Union». Til syvende og sist var det 1 269 501 flere som ønsket å forlate EU enn de som ville bli i EU.

Noe av det minst sympatiske som tenkes kan, er folk som sier «Hva var det jeg sa?» Trygve Hegnar ga i 2003 ut en bok med akkurat den tittelen – en bok på intet mindre enn 1272 sider. Men etter at det er avklart at britene nå faktisk forlater EU, er det vanskelig å ikke tenke «hva var det jeg skrev?» før folkeavstemninga.

Undertegnede hadde nemlig gleden av å analysere britenes forhold til EU og forspillet til folkeavstemninga i flere kronikker her i Standpunkt, og med en viss tilfredsstillelse kan jeg konstatere at analysene ikke var helt på jorden:

Standpunkt, mars 2016: «Dette kan bli mer spennende enn mange EU-entusiaster liker å innrømme. Erfaringer fra andre folkeavstemninger om EU-relaterte emner er trolig nok til å ta nattesøvnen fra mange både i Brussel og andre steder [...] Det kan faktisk ende med at de som ønsker seg ut av EU vinner fram [...] Jeg tror det kan bli 'close race'».

Standpunkt, mai 2016: «Det er i skrivende stund slik at det er reell mulighet for at britene forlater EU [...] Man kan faktisk ikke avskrive Boris Johnson og hans meningsfeller».

Førstesiden på Standpunkt i mai 2016 var preget av et stort britisk flagg – og overskriften «Blir det Brexit?» Den 23. juni samme år stemte 17 410 742 mennesker for Brexit. Tre og et halvt år senere vet vi svaret. Joda. Det blir Brexit.

ter om kjærlighet», skrev salige Rudolf Nilsen i sin tid. Min påstand er at intet er mer som skrift i sand enn minnet om folkeavstemninger. Det er besynnerlig hvor raskt folk glemmer dem, både kampanjene og resultatene. Noen glemmes forttere enn andre.

Allerede nå er det mange som har glemt det som skjedde i Storbritannia 23. juni 2016. Den sommerdagen var det opp til de britiske velgerne å avgjøre landets framtid i eller utenfor EU. En kampanje og folkeavstemning uten sidestykke. Spørsmålet på valgseddelen var som følger: «Should the United Kingdom remain a member of the European Union or leave the European Union?» Velgerne skulle sette et kryss ved ett av to alternativer: «Remain a member of the European Union» eller «Leave the European Union».

Totalt deltok 33,5 millioner velgere i folkeavstemningen, noe som tilsvarer 72,2 prosent av de som har stemmerett. La oss dvele litt ved det tallet.

Valgdeltakelsen i britiske parlamentsvalg mellom 1922 og 1997 var ifølge House of Commons Library, UK Election Statistics, noe i overkant av 71 prosent (passerte 80 prosent i 1950). I 1997 deltok 71,4 prosent av velgerne (laveste siden 1935), før valgdeltakelsen i 2001 falt til 59,4 prosent. Selv om valg-

Delebilde fra 24. juni 2016.

Dette bildet ble postet av Nei til EU på Facebook dagen etter folkeavstemningen 24. juni 2016, og ble sett av 122 000.

Lars Erik Hyllvang.

MINNEORD:

Takk ved Lars Erik Hyllvangs bortgang

Det var svært trist og overraskende å motta beskjeden om at vårt styremedlem Lars Erik Hyllvang døde søndag 8. desember.

Lars Erik var et organisasjonsmenneske som det var en styrke å ha med i Nei til EU. Med sin bakgrunn som lærer, bistandsarbeider, politiker og ordfører i Engerdal gjennom mange år, var han trygg og kunnskapsrik på både det menneskelige, det formelle og det organisasjonsmessige.

I Nei til EU-sammenheng var det aldri vanskelig å se og høre at han sto på grunnfjellet av meninger og kunnskap om bærebjelker, historie og saker i organisasjonen.

29. november markerte vi 25-årsjubileum for nei-seieren fra 1994. Lars Erik deltok aktivt og kommuniserte sitt standpunkt klart og tydelig, selv om han ikke var den som snakket høyest. På styremøtet samme helg sa han blant annet at vi aldri måtte glemme å ta vare på mangfoldet, og at vi måtte følge opp arbeidsplanen på hvert styremøte.

Takk, gode Lars Erik, det får ikke du mulighet til å følge opp, men vi i Nei til EU er takknemlige for å ha hatt deg som tillitsvalgt, fylkesleder, AU-medlem og styremedlem. Du var omtenk-som og en god samtalepartner. Du var en god lagspiller vi vil savne.

Nei til EU takker for alt Lars Erik delte, for den han var og for innsatsen han gjorde gjennom mange år! Varme tanker til hans nærmeste. Vi lyser fred over Lars Erik Hyllvangs minne.

AV KATHRINE KLEVELAND

Leder i Nei til EU

BOKOMTALE:

Hjelp, vi er i EU

Kunne denne boka like gjerne hatt tittelen: **Hjelp, vi er i Frankrike?** Dette spørsmålet dukka opp i tankane mine fleire gonger under lesinga av boka til Ingrid Grønli Åm.

Eller kanskje: Hjelp, vi er i kva som helst EU-land? Uansett, Grønli Åm har levert ei informativ og nøktern bok om fransk politikk, og ikkje minst om franske presidentar, presidentkandidatar og ministrar dei siste 30–40 åra, med vekt på det som har skjedd etter 2005.

Tidleg i boka lanserer forfattern uttrykket sosialistane, eller meir presist sosialdemokratane, sin spagat. For nettopp det å stå i spagat, er det som har kjenneteikna tilværet til mange franske topp-politikarar dei seinare åra. På den eine sida lovnader om betretider for eigne borgarar, på den andre sida krava frå EU om innstraming, mindre rettar til arbeidsfolk, nedskjeringar i offentlig sektor og velferdsgode og så vidare.

Sosialistane i Frankrike har vore for EU, men ikkje det EU me no ser. Håpet om ein union med felles arbeidslivspolitik, velferdspolitik, solidaritet er avløyst av å innsjå at EU meir og meir utviklar seg i marknadsliberal retning.

Brot av lovnadar

Grønli Åm tek føre seg ulike valkampar – og valkampanjar ikkje minst – og syner oss eit politisk landskap der lovnader sit laust, og der brot av lovnader sit endå lausare.

Attende til 80-talet viser ho korleis Mitterand, som den første presidenten i det nye sosialistpartiet, ikkje maktar å verkeleggjera politikken som han hadde lova det franske folket. To år etter at han vart vald, uttalte han følgjande: «Jeg er delt mellom to ambisjoner: å bygge Europa og sosial rettferdighet».

Då det franske folket i 2005 sa nei til EU si grunnlov, skapte dette sjokkbølgjer i fransk politikk. Sjølv om motstanden mot EU sin politikk var stor i mange politiske miljø, var det få som snakka om utmelding. Tanken om ein plan A og ein plan B vart lansert på yste venstreside i politikken. Plan A var å reformera EU frå innsida, og om det ikkje skulle lukkast, ville plan B vera utmelding. Forfattern viser at plan B aldri har vore ein realitet.

Jean-Luc Mélenchon, kandidat for partiet La France insoumise (dei ukuelege) ved presidentvalet i 2017, si rolle kjem tidleg til syne i boka. Han ville visa at det var mogeleg å stå imot EU sine krav og å samstundes gjera

Jean-Luc Mélenchon, kandidat for partiet La France insoumise. FOTO: MATHIEUMD

Hjelp, vi er i EU

■ Utgjeven på Manifest forlag i 2018.
■ Ingrid Grønli Åm er journalist i Morgenbladet, på samfunnsavdelinga. Ho har tidlegare jobba i Klassekampen og i Le Monde Diplomatique. Grønli Åm har ein mastergrad i filosofi frå Bergen og Frankrike.

AV TORIL MONGSTAD

toril.mongstad@online.no

Frankrike meir rettvis, solidarisk, klasselaust og sosialistisk. Han løfta venstresida fram og fekk store mengder av folket med seg. Mélenchon snakka mykje om både plan A og plan B. Tanken om å heller få til interne endringar i EU, var tydelegare.

Overnasjonal EU-styring

Og samstundes som alle desse politikarane presenterer sin alternative politikk, opplever Frankrike innstramingar og overnasjonal styring frå EU som gjer det umogeleg å føra eigen politikk på desse viktige områda. Eller – kunne dei ulike presidentane ha stått imot? Kunne dei ha vore sterkare i krava sine for å ta vare på eigne borgarar? Den noverande presidenten Emmanuel Macron er svært oppteken av å få tettare integrasjon i EU, og han ønskjer meir overnasjonal politisk styring. I dette politiske landskapet er Mélenchon framleis ei motvekt, sjølv om oppslutnaden er redusert. Vil han kunna gjera noko om han kjem til makta i 2022? Eller vil han berre, som forgjengarane sine, raskt innretta seg etter EU og leggja eigne vallofte til side?

Forfattern gjev lesaren lyst til både å reflektera og å stilla spørsmål om Frankrike sitt politiske liv, og det er bra! Men ikkje berre i høve til Frankrike, det er absolutt mogeleg å sjå til eige land, og utfordringane med EØS-avtala. Slik skal ei god bok fungera.

GENERALSEKRETÆREN:

Tallenes tale?

I november markerte Nei til EU 25-års jubileet for EU-kampen i 1994. Kvelden ble benyttet til tilbakeblikk, og flere av innslagene på scenen vektla dugnadsinnsatsen og bredden i alliansen som kjempet mot norsk EU-medlemskap. For meg som var sju år i 1994 var dette en lærerik kveld. Jeg har lest mye om EU-kampen, men arbeidet med jubileet har gitt meg en dypere forståelse for hva det er jeg er med på og EU-motstandens historie. Det er nyttig og viktig. Samtidig er Norge annerledes nå enn det var 25 år siden. Folk jobber i andre sektorer, de flytter på seg og mange av dagens velgere husker ikke 1994. Den erkjennelsen er viktig for at vi skal vinne neste EU-kamp.

La oss si det var folkeavstemning om norsk EU-medlemskap i morgen, hva må til for å vinne?

For det første måtte vi overbevist flere velgere om å stemme nei. I 1994 var det 52,2 prosent som stemte nei, 1 516 803 nei-stemmer i en avstemning med 89 prosent valgdeltakelse. Legger man samme stemmedeltagelse til grunn for en folkeavstemning i 2019 må over 1, 8 millioner nordmenn stemme nei for at Norge ikke skal bli med i EU. Det er 353 094 flere enn i 1994 som nei-alliansen må overbevise til å stemme nei.

For det andre måtte flere velgere fra sentrale strøk ha stemt nei. Folkestyre var et av de viktigste argumentene i 1994 og EU-motstanden var sterkest i distriktsnorge. De ti tydeligste nei-kommunene lå i Nord-Norge. Flakstad var den tydeligste med 93,7 prosent nei-stemmer. De ti tydeligste ja-kommunene lå på det sentrale østlandsområdet, utenom Årdal. Bærum var den tydeligste, hvor 75,2 prosent stemte ja. Siden da har nei-kommunene hatt befolkningsnedgang, mens ja-kommunene har hatt en solid befolkningsøkning på nesten 40 prosent – 300 000 flere innbyggere. For å vinne neste EU-kamp må folkestyret og viktigheten av at beslutninger tas i Norge gjøres relevant også for de som bor i sentrale strøk.

For det tredje måtte de som ikke husker 1994 ha stemt nei. Ungdommens innsats i 1994 er mye omtalt i *Folket sa nei*. 50 prosent av de i aldersgruppen 18–24 år sa også at de stemte nei. Av dagens stemmeberettigede er 20 prosent under 29 år, de eldste av dem var fire år i 1994. Dette er folk vi må overbevise for igjen å kunne vinne

Ungdommen må stemme nei for at det skal bli flertall mot EU i en ny folkeavstemning, som i 1994. Bildet viser Ungdom mot EU i 1. mai-toget i Oslo i 1993. FOTO: FAGBLADET

Kilder

- SSB: Folkeavstemningen 1994 om norsk medlemskap i EU
- SSB: EU-undersøkelsen 1994. Dokumentasjonsrapport
- Folket sa nei

AV THOMAS HAUG
Generalsekretær i Nei til EU
thomas@neitileu.no

en folkeavstemning. De har aldri opplevd en reell debatt om medlemskaps spørsmålet, og mange av dem mangler basiskunnskapen om EU. De kjenner ikke til de gode nei-argumentene fra 1994 om folkestyre, miljø og solidaritet – de må gjentas.

For det fjerde måtte nye yrkesgrupper ha stemt nei. I 1994 var EU-motstanden høyest i landbrukskommuner. Nasjonal kontroll over landbrukspolitikken var også en av de viktigste argumentene mot EU. Siden den gang har antall gårdsbruk gått drastisk ned, og det er færre bønder i Norge. En ny EU-kamp må gjøres relevant for flere yrkesgrupper, men det er kanskje ikke den største utfordringen når man ser hvordan EØS-avtalen påvirker arbeidslivet.

Statistikk blir ofte omtalt som den tredje form for løgn. Man skal bruke det varsomt, men tallene sier litt om endring i velgermassen som vi må være oppmerksom på. Man må også ha med seg de positive tegnene i EU-motstanden: Flertallet i den norske befolkningen er fortsatt mot EU. EU-målingen utført av Sentio i november viste at 60 prosent av den norske befolkningen sier nei til EU. Det er et godt utgangspunkt. Bidragene fra scenen under 25-årsjubileet lover også godt for norsk EU-motstand. De viste en allianse som fortsatt er sterk, bevisst sin rolle, og som er fullt beredt til å kjempe mot EU-medlemskap når det igjen blir aktuelt. Nei til EU har det store ansvaret med å lede an i denne alliansen.

Les Standpunkt før alle andre!

- No kan du spare miljøet medan du les Standpunkt. Nei til EU tilbyr Standpunkt, Vett og andre publikasjoner som elektroniske abonnement.
- I staden for å få Standpunkt og Vett pakka i plast i postkassa, kan du no få avisa tilsendt til e-postadressa di, slik at du kan lese den på lesebrettet eller datamaskina di.

Standpunkt som e-avis

- Her kan du teste e-avisa: <https://neitileu.no/sok?s=standpunkt> http://issuu.com/nei_til_eu
- Vil du registrere deg som e-avisabonnent? Send ei melding til: medlem@neitileu.no

Kalender

Les mer om aktivitetene her: neitileu.no/aktivitet

Februar

8.2. Lakselv
Årsmøte i Finnmark
Nei til EU i Lakselv.

15.2. Sandnes

Rogaland Nei til EU har årsmøte på hotell Residence i Sandnes.

15.2. Biri

Årsmøte og åpent møte i Oppland Nei til EU. Vi avholder årsmøtet vårt på Honne Hotell og Konferansesenter. Åpent møte med Per Olaf Lundteigen, stortingsrepresentant fra Sp.

22.2. Elverum

Hedmark Nei til EU har fylkesårsmøte og åpent møte på Scandic Elgstua i Elverum.

Mars

4.3. Oslo

Årsmøte Akershus Nei til EU i kantina i Schweigaards gate 34 F i Oslo.

6.3. Bergen

Årsmøte i Hordaland Nei til EU

7.3. Bergen

Hordaland Nei til EU arrangerer seminar.

7.3. Østfold

Årsmøte i Østfold Nei til EU.

11.3. Oslo

Årsmøte i Oslo Nei til EU på P-Hotels i Grensen.

28.3.–29.3. Oslo

Rådmøte i Nei til EU

Bli medlem i Nei til EU!

- Send følgende SMS-melding NEITILEU <DITT NAVN OG EPOSTADRESSE> til 2090 (200,-)

TROMSØ:**«Vi sto han av»
i Tromsø**

Lørdag 16. november markerte Troms Nei til EU 25-årsjubileet for seieren i folkeavstemninga i 1994 og den store demonstrasjonen «Vi står han av» som samlet 5000 i tog i Tromsø 14. november 1994.

– Troms Nei til EU sto han av i 1994, og lørdag feiret de 25-årsjubileet for naiseieren med seminar på Saga Hotell med blant annet EØS-debatt med NHO Arktis og Europabevegelsen, forteller Kathrine Kleveland, som holdt tale på festen.

– Det var et imponerende variert kulturarrangement på kvelden med kor, dikt, mimresamtale, jeg holdt festtale, EU-kahoot, og det hele ble avsluttet med et ungt punkrockband, forteller Kleveland.

I festtalen sin roste Kathrine Kleveland innsatsen fra de mange som var med på den store demonstrasjonen i Tromsø 14. november 1994.

– Dere som kanskje var med på arrangementet på Stortorget med Kristen Nygaard, Ole Henrik Magga, Anne Enger og Kjell Magne Bondevik, eller gikk i toget med 5000 i Tromsø 14. november, dere vet at det holdt!

– Samme kvelden i mørkningen begynte jafolket å røre seg. Isoporblokker ble bygget til en type Berlinmur som deretter skulle rives av Jagland for å vise at EU fjerner isolasjon og murer. Det gikk ikke bra! Det famøse veggstuntet til Thorbjørn Jagland, og ja-markeringen måtte avlyses og Jaglands EU-drøm gikk på mange måter opp i røyk allerede den dagen.

– Det at dere valgte denne hovedparolen «Vi står han av!», var og er fantastisk. Dere ville ikke bøye dere verken for Gro eller værgudene.

– Stahet, selvtillit og stolthet på vegne av landet vårt som dere ville styre sjøl, også i nord, ga enorm moralsk styrke og fortrinn. Som leder i Nei til EU i dag, må jeg bare få lov til å takke, for en enorm innstas, for at dere ikke ga dere, for stemmeresultatene som var fantastiske i nord, sa Kleveland.

Hordaland

1. Fylkesleiar Gunnar Rutle.

2. Sangkoret Lyderhorn underholdt.

3. Reidun Berntsen Heggen og Henrik Madsen fra Ungdom mot EU.

Troms

4. Fylkesleder Olav Flaate og Kathrine Kleveland på vei til jubileumsfest.

5. Bredden på dette banneret fra 1994 slår ganske mye annet.

6. Nina Kvanmo og Anne Linn Lernes sang politiske sanger i nye arrangement.

7. Ungdom mot EU-leder Reidun Heggen og Nei til EU-leder Kathrine Kleveland.

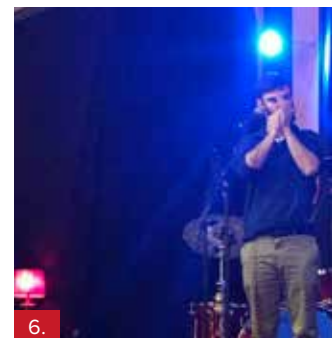
Vestfold

8. Framme fra venstre: Dag Seierstad, Anne Enger og Sigbjørn Gjelsvik. Bak fra venstre, Anna-Marie Frost, Heming Olaussen og Kathrine Kleveland.

9. Anne Enger signerte bilder fra 1994.

**AV SINDRE
HUMBERSET**

sindre.humberset@neitileu.no

VESTFOLD:**140 kom på jubileumsfest i Vestfold**

Det ble virkelig et festmøte da Vestfold Nei til EU inviterte til åpent møte med tittelen «Vi feirer 25 år utenfor EU» i Re 14. november.

Det var dekket til 100, og Vestfold Nei til EU hadde laget flott program med Gla'gjengen Janitsjar, bandet Sviskeprinsene og hadde fått Anne Enger som hovedtaler. Når de i tillegg hadde Dag Seierstad, Sigbjørn Gjelsvik, Heming Olaussen og Kathrine Kleveland på programmet, kom det ikke mindre enn 140 til Våle samfunnshus denne onsdagskvelden.

Fylkesleder Anna-Marie Frost ønsket velkommen, og førstemann ut var hovedtaleren for kvelden, Anne Enger. Anne Enger tok forsamlingen med storm, på samme måte som da hun fylte det samme forsamlingshuset for 25 år siden. Med personlige minner, Maastrichttraktaten, Romatraktaten, boka Grønn dame rød klut og dikt av både Rolf Jakobsen og Hans Børli ble

vi med tilbake til 1994, og tilbake til videre kamp i dag.

Ragnar Bjerknes, som var konferansier, presenterte så Gla'gjengen Janitsjar. Det var stas med et helt janitsjarkorps, der fylkeslederen også er muskant.

Det var trykket opp bilder fra Anne var i Våle for 25 år siden. Hun signerte og mange fikk med seg et bilde hjem, kanskje var de selv på bildet også, for det var mange lett gjenkjennelige i den fullstappede salen fra 1994.

Mange som deltok denne kvelden, hadde mange timers dugnadsinnsatser fra nei-kampen både i 1972 og 1994 fordi det var så viktig at Norge skulle holde seg utenfor EU

Som Kathrine Kleveland sa:

– Vi sier fortsatt at verden er større enn EU! Det å mene det er best at vi som nasjon bestemmer sjøl, det handler ikke om egoisme og å være seg sjøl nok. Det er stadig nye kamper. Takk for at dere er med.

HORDALAND: Hordaland markerte 25-årsjubileet

Folket sitt nei til EU 28. november 1994 har òg vorte feira i Hordaland, (nesten) 25 år etter. 25. november inviterte fylkeslaget til både jubileumsseminar og festmiddag. Dette var det stor interesse for. Etter invitasjon både på sms, e-post, og via sosiale media, takka nærare 70 medlemmer ja til å delta. Fylkeslaget i Hordaland er overmåte strenge, berre betalende medlemmer fekk vera med, og dermed fekk me både nye medlemmer og medlemmer som ville gjera opp for seg med kontingentbetaling for 2019. Takk til alle for det.

Arrangementet fann stad på Hotell Neptun i Bergen sentrum. Leiar Gunnar Rutle ønskte velkomen etter at dei frammøtte hadde fått både vått og tørt. Per Olaf Lundteigen opna med eit flott innlegg som hadde både historisk og notidig perspektiv. Heming Olaussen hadde fått i oppdrag å sjå det heile i eit litt kontrafaktisk perspektiv, kvar hadde me vore om me ikkje hadde sagt

nei? Artig og til ettertanke. Ungdomen var representert ved Reidun Heggen, leiar i Ungdom mot EU. Flott innlegg også frå ho, både om ungdomen sitt syn på situasjonen i dag, og med referanse til både Hellas og Skottland.

Middagen vart òg ein stor suksess. Gunnar Rutle tok oss attende til 1972! – og kalla fram både latter og minne hos mange. Ikkje minst var det utruleg artig å sjå plakatar og slagord frå kampen i Ålesund. Terje Kollbotn helste forsamlinga med eit forrykande flott attendeblick til kampen i Ullensvang i 1972, og John Dale avslutta middagen med flotte ord om både jubileet, attendeblick og merksemd retta mot kampen for sjølvstyre og demokrati. Og innimellom alt dette underheldt Sangkoret Lyderhorn forsamlinga.

Gode attendemeldingar frå mange gjorde godt. Jubileumsmarkeringa var absolutt på sin plass, og kampen mot EØS og EU vil halda fram med minst like stor kraft.

25 år siden folkets nei
**FOLKESTYRE
SOLIDARITET
MOTMAKT**
1994-2019 **nei**
TIL EU

Nei til EUs jubileumsfeiring

■ Les mer om Nei til EUs feiring av 25-årsjubileet for folkets nei her: neitileu.no/kampanjer/ 25-arsjubileum

AV TORIL MONGSTAD

toril.mongstad@online.no

VARME ORD & STIKK I SIDA

Standpunkt vil i dette nummeret dele ut Varme ord og Stikk i sida til:

Varme ord

Går til Jan Davidsen for den store innsatsen han gjorde i forkant av LO-kongressen i 1994, og for at han fortsatt er framsynt og offensiv på vegne av Nei til EUs saker, slik han på en inspirerende måte ga uttrykk for på jubileumsfesten.

Stikk i siden

Til Hanne Skartveit for VGs utholdende og gjentatte historieskriving om EU som løysning på alt, nå sist verdens sikkerhetspolitikk. Hanne Skartveit skrev 30. november: «Den som virkelig er glad i Norge, bør være opptatt av vår trygghet», og den mener hun unionen EU gir.

TIPS OSS!

Standpunkt-redaksjonen blir alltid glad for tips fra leserne. E-post: standpunkt@neitileu.no | SMS: Send NTEU tips [ditt tips] til 2030

Standpunkt

Ansvarlig redaktør:
Kathrine Kleveland

Redaktør:
Sindre Humberset

Layout:
Sindre Humberset

Redaksjon:
Hildegunn Gjengedal, Toril Mongstad, Ole Kvadsheim og Dag Seierstad.

Korrektur:
Kjell Arnestad

Opplag: 18 500

Redaksjonen avsluttet:
20.12.2019.

Trykkansvarlig:
Porteføljeforvaltning Norge AS

Annonser og istikk:
Ta kontakt for pris og informasjon. Budskapet i annonser og innstikk står for annonsørens regning og trenger ikke være sammenfallende med Nei til EUs syn.

Bli medlem
Medlemskap i Nei til EU koster 200 kr første året. Meld deg inn her: neitileu.no/bli-medlem

Post og e-post:
Schweiggaards gate 34 B, 0191 Oslo
Kontakt oss: standpunkt@neitileu.no
Telefon: 22 17 90 20

Topp 5

Fem problematiske EU- og EØS-saker.

1 Brexit

Valget i desember gjør at alt ligger til rette for at britene forlater EU innen 31. januar, og starter de siste forhandlingene som skal være sluttført i løpet av 2020. [Opp fra tredjeplass]

2 ACER-søksmålet

EU's energipakke 3 ble vedtatt uten bruk av paragraf 115. Nei til EU har samlet inn over en million og gikk til søksmål. Avslaget fra tingretten om behandlingen av suverenitetsavståelsen er anket til lagmannsretten. [Ned fra første plass]

3 EU's fjerde jernbepakke

EU's fjerde jernbepakke pålegger anbudskonkurranse om togtrafikken og vi mister nasjonal kontroll. Jernbepakken truer norske sikkerhetskrav. Vil KrF bruke EØS-veto? [Ned fra andreplass]

4 Prosedyreforordningen

Regjeringen vil gi ESA mer direkte makt i Norge. Overvåkingsorganet skal kunne gi norske firma bøter i saker om offentlig støtte. Justisdepartementets lovavd. mener det er suverenitetsavståelse og krever ¾ flertall, men regjeringen ber ESA håndheve forordningen på en snill måte. [Ny]

5 EU's energipakke 4

Energipakke 4 ble vedtatt av EU i fjor og kommer på bordet for Norge i EØS. [Ny]

Neste Standpunkt

Frist for innlegg og andre innsendte bidrag til nummer 1-2020 er **1. april 2020.**

Solidaritetspanelet. Helene Bank, Benedikte Pryneid Hansen, Åsa Paaske Gullbrandsen og Reidun Berntsen Heggen samtalte om norsk solidaritetspolitikk utanfor EU. FOTO: EIVIND FORMOE

NEI TIL EUS JUBILEUMSSEMINAR:

– Må vise at verda er større enn EU

Jubileumsseminaret til Nei til EU 29. november avslutta med samtale om norsk solidaritetspolitikk utanfor EU. I panelet sat Benedikte Pryneid Hansen, partisekretær i Raudt, Reidun Berntsen Heggen, leiar i Ungdom mot EU og Åsa Paaske Gullbrandsen, dagleg leiar i Latin-Amerikagruppene i Norge (LAG). Helene Bank, rådgjever i For Velferdsstaten, leidde samtalen.

– Det må vere eit innhald i at verda er større enn EU, sa Benedikte Pryneid Hansen i samtalen.

– Eg kjem frå Nei til EU og det er min bakgrunn. Men vi skal snakke med mange andre som ikkje har ein slik bakgrunn. Vi må bygge allianse som vi hadde i 1994. Vi kan kome til å miste folk over til jasida. Venstresida, solidaritets- og bistandsmiljøa kan miste folk over til jasida.

– Nei til EU held på argumenta om folkestyre, miljø og solidaritet. Slik må det vere. Dei heng uløseleg saman.

25 år siden folkets nei
**FOLKESTYRE
SOLIDARITET
MOTMAKT**
1994–2019 **nei**
TIL EU

Nei til EU's jubileumsfeiring

■ Les mer om Nei til EU's feiring av 25 årsjubileet for folkets nei her: neitileu.no/kampanjer/ 25-årsjubileum

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitileu.no

Blei aktiv på grunn av solidaritet

For Reidun Berntsen Heggen var solidaritetsargumentet det viktigaste for å bli med Ungdom mot EU.

– Eg valde å bli aktiv i Ungdom mot EU på grunn av at EU systematisk vel sine egne grenser framfor å hjelpe menneske på flukt. Den dagen eg vart oppriktig sint, var då eg oppdaga at EU samarbeida med den libyske kystvakta. Disse skal mellom anna ha skote mot flyktningsskip, sa Ungdom mot EU-leiareren.

Handel i Latinamerika

Åsa Paaske Gullbrandsen fortalte at det er mange døme på at norske selskap og norske handelsavtalar skaper problem på bakken i mange latinamerikanske land.

– Tollvern er eit verktøy for å sikre at alle kan lage mat til si eiga befolkning på den måten som fungerer på kvar stad. Målet er å mette alle magane, sa Gullbrandsen i samtalen.